

Ron McKenzie

Isten és a gazdaság

Tartalom

I. Ajánlás

II. Útmutatások a gazdasági életre vonatkozóan

III. Jézus és a gazdasági élet

IV. Szegényekről való gondoskodás

Fordította: Abonyi Sándor

I. Ajánlás

Blaise Pascal (1623-1662) többek között ezt írta: „Az ember minden jel szerint arra van teremtve, hogy gondolkozzék; ebben rejlik minden méltósága és minden érdeme; egyetlen kötelessége az, hogy helyesen gondolkozzék. A rend pedig azt kívánja, hogy önmagán, a teremtőjén és a rendeltetésén kezdje a gondolkodást.” (Gondolatok II. szakasz 146)

Önmagán, a teremtőjén és a rendeltetésén, vagyis a gazdaságon is, hiszen ez is része az emberi életnek. Mivel a gazdaság is az emberi lét egyik fontos eleme, ezért erről is meg kell tudnunk teremtőnk véleményét.

Mostanában sokat hallhatunk az úgynevezett Feltétel Nélküli Alapjövedelem bevezetéséről szóló alternatíváról. Azok, akik ezt szorgalmazzák, a következőkre hivatkoznak: „A mai tőkés társadalomban mindenhol, ahol csak lehet, az ésszerűsítés és az emberi munkaerő kiváltása a cél, ezért a cégtulajdonosnak nem áll érdekében új munkahelyeket létesíteni.

Az emberi munkaerővel szemben a gépesítés, a racionalizálás áll. Az emberi munkaerő drága, sok járulékos költséggel jár. A gépi munkaerő, a kezdeti befektetést leszámítva, adó és járulégmentes. A gép nem megy szülni, nem kér jutalmat, nem kell neki túlórapénzt fizetni. Az embernek igen.

Akinek mégis megmarad az állása, azt a végletekig kizsigerelik, túlfoglalkoztatják.

Az emberek megélhetéséhez viszont jövedelemre van szükség, különben éhen halnak. Ha az embereknél nem marad, vagy alapvetően nincs elég jövedelem, akkor nem képesek fogyasztani, tehát a gazdaság lelassul, az adóbevételek elmaradnak.

ERRE LEHET EGY MEGOLDÁSI ALTERNATÍVA AZ ALAPJÖVEDELEM!

Ennek az EU civil kezdeményezésnek az a célja, hogy minden állampolgárnak alanyi jogon juttasson az állam a tisztas megélhetéshez elegendő alapjövedelmet (ez legalább az átlagbér 60%-a, azaz legkevesebb 84.000 Ft).

Töröljék el a munkabért terhelő adókat és járulékokat, és az adóbevételeket a fogyasztáson, az árukon, a tőkeműveletek, és az extrém nagy vagyonok megadóztatásán keresztül valósítsák meg!” (www.alapjovedelem.hu)

Akik viszont ellenzik ezt az ötletet, azt mondják, hogy ez a rendszer is igazságtalan lenne, mert egyformán támogatná a szegényeket és a gazdagokat, holott a gazdagoknak nincs szükségük erre a támogatásra, ráadásul a Feltétel Nélküli Alapjövedelem az emberek jelentős részét arra ösztönözné, hogy ne akarjon dolgozni, ugyanis tudva levő, hogy az ember sokkal inkább hajlamos a rosszra, mint a jóra.

Mivel az elkövetkező időkben egyre inkább a figyelem középpontjába fog kerülni a szegénység kérdése, és a szegényekről való gondoskodásra a keresztények különösen érzékenyek kell, hogy legyenek, ezért nem árt, ha keresztények is egyre több alkalommal hangot adnak az ezzel kapcsolatos véleményüknek. Ezeket a kérdéseket vizsgálja Ron McKenzie Új-Zélandon élő keresztény közgazdász is, aki a Szentírás alapján kifejti, hogy a teremtő Istennek mi a véleménye a gazdasági életről. A gazdasági élet nem csupán számokból és különféle gazdasági rendszerekből tevődik össze, hanem elsősorban az azt működtető emberekből, ezért ezzel a kérdéssel ma már a közgazdászokon kívül más tudományágak képviselőinek is foglalkozniuk kell, például szociológusoknak, filozófusoknak és nem utolsósorban teológusoknak is. Ahogy ezt már említettük, Ron McKenzie közgazdász, de évtizedek óta kutatja a Bibliát is, így aztán a velünk megosztott gondolatai kiváltképpen érdekesek lehetnek számunkra, mivel ő nem politikai és gazdasági rendszerek vizsgálata által, hanem a Bibliában megtalálható alapelvek szempontjából közelíti meg ezt a témát. Ron McKenzie írásaiban sok olyan gyakorlati tanácsot is olvashatunk, melyek első hallásra túlságosan idealisztikusnak tűnhetnek számunkra. „Ezeket talán csak a régi időkben lehetett megvalósítani, de ma már idejét múlt elgondolások”, mondhatják sokan, azonban nem szabad elfelejtenünk azt a történelmi tényt, hogy a régi idők Izraelében mindig akkor következett be a romlás, amikor a zsidó társadalom eltért a bibliai normáktól. Ezeket a Bibliában olvasható gazdasági jellegű törvényeket Isten nem csupán a zsidó népnek, vagy a mai értelemben vett keresztényeknek szánta mintaként, hanem az egész emberiségnek is, mert ha azt nem is várhatjuk el mindenkitől, hogy kereszténnyé váljon, (hiszen a lelkiismeret szabadságát nincs joga senkinek korlátozni) de a jóra való törekvést és a köz javának szolgálatát igenis minden embertől elvárhatjuk. Ez is azt bizonyítja, hogy az emberiség fejlődése során csak a technikai eszközeink változtak, de az ősi alapelvek, melyek szerint tényleg jól működtethetnénk társadalmi és gazdasági életünket, soha nem fognak megváltozni. Aki a felszín kapargatása helyett a dolgok mélyére hatolva vizsgálódik, az előbb-utóbb rá fog jönni azokra az összefüggésekre, melyekből kiderül, hogy az emberiség problémája nem a különféle rendszerek megjelenése és bukása, hanem az önzés. Az önzés, vagyis az, hogy az ember saját magát szereti, (2Timóteus 3,1-5) ezért ahhoz, hogy a minket körül vevő világ megváltozzon, elsőként nekünk kell megváltoznunk.

Az **Isten és a gazdaság** című könyv három írásból áll, amit egy ajánlás vezet be.

Útmutatások a gazdasági életre vonatkozóan

Jézus és a gazdasági élet

Szegényekről való gondoskodás

Ron McKenzie fenti és egyéb, figyelemre méltó gazdasági témájú írásai angol nyelven az alábbi linken érhetők el: http://kingwatch.co.nz/Christian_Political_Economy.htm

Ron McKenzie hozzájárult a könyvnek magyar nyelven történő közzétételéhez!

Abonyi Sándor és Nochta Pál

II. Útmutatások a gazdasági életre vonatkozóan

A legtöbb keresztyén gyűlöli a törvényt. A kegyelem ellentétének látják azt, ezért ellenállnak annak. Jézus másként látja ezt.

*„Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem. Mert bizony mondom néktek, **míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, amíg minden be nem teljesedik. Valaki azért csak egyet is megront e legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket, a mennyeknek országában a legkisebb lesz; valaki pedig cselekszi és úgy tanít, az a mennyeknek országában nagy lesz.**”* (Máté 5:17-19).

Ha Jézusnak az az akarata velünk kapcsolatban, hogy alkalmazzuk ezeket a parancsolatokat, szükséges többet megismerni azokból. A zsoltaáros egyetért Jézussal:

*„Mely igen szeretem a te törvényedet,
egész napestig arról gondolkodom!
Az én ellenségeimnél bölcsébbé teszel engem a te parancsolataiddal,
mert mindenkor velem vannak azok.
Minden tanítómnál értelmesebb lettem,
mert a te bizonyosságaid az én gondolataim.
Előrelátóbb vagyok, mint az öreg emberek,
mert vigyázok a te határozataidra.”* (119 Zsoltár 97-100).

Ha a törvény szeretete bölcsé tehet valakit, akkor nekünk többet kell tudni arról. A Törvény neve héberül Tóra. Az tágabb, mint a Törvény. A Tóra tanítást jelent. A Tóra Isten tanításait tartalmazza sok témakörre vonatkozóan.

Büntetés és büntetés-végrehajtás bírói törvényei
Családi kapcsolatok
Szexuális tisztaság szellemi védelem céljából
Bálványimádás
Útmutatások a gazdasági életre
Háború és védelem
Szociális jólét
Izraelt a nemzetektől megkülönböztető kulturális jegyek
Elkülönítés és egészségügy
Bűnért való adományok és áldozatok
Papok és sátor
Ünnepek
Sabbat nyugalma

Az utolsó négy teljesült be Jézus Krisztusban. A törvény nem sokat tud tenni a szentség érdekében, kivéve a bűnért való áldozás cselekedetét. A büszkeség, a gyűlölet, a

féltékenység, a harag, az önzés vagy irigység ellen nincs törvény. Ennek oka az, hogy a törvény nem változtathatta meg az emberek szívét. Isten tudta ezt és nem várta el, hogy ez megtörténjen. A Szellem gyümölcse valójában nincs megemlítve a Törvényben, mert a Szent Szellem még nem volt elküldve, míg Jézus szolgálata be nem teljesült. A Szent Szellem nélkül a gyümölcsök elérhetetlenek az emberek számára.

A közösségekre vonatkozó irányelvek

A törvény elsősorban azt a célt szolgálta, hogy a családok és közösségek békében együtt éljenek. Isten gondoskodott egy törvény-rendszerről, ami megbüntette az olyan bűncselekményeket, mint lopás és testi bántalmazás, ami tönkretenne egy társadalmat. Biztosított egy helyi bírói rendszert is ezeknek a törvényeknek az érvényesítésére és a bűnesetek speciális megítélése számára. A törvény biztosított egy védelmi rendszert, ami támaszkodik a helyi önkéntes hadseregre és egy ideiglenes katonai vezetésre. Ez védi meg a társadalmat a külső támadástól.

Néhány szexuális erkölcstelenségre vonatkozó szabály védelmet biztosított a szellemi támadások ellen.

A jogrendszer kiegészítéseként a Tóra biztosít néhány útmutatást a gazdasági életre vonatkozóan. Ezek nem kötelező érvényű törvények, amikhez büntetés kapcsolódik. Valójában mégis fontosak a társadalom zavarmentes működéséhez. Ezeket részletesen tárgyalni fogom a következő cikk-sorozatban.

Együtt élve békében

A Mózesi szövetség biztosított egy módot a népnek, hogyan éljenek együtt közösségben. Izrael gyermekei egy decentralizált társadalomban éltek, ahol a háztartások és családok egymás közvetlen szomszédságában éltek törzsi csoportosulásokban. Az igazságszolgáltatást és a törvényt a helyi közösségekben alkalmazták, ezért nem volt központi kormányzás. Isten gondoskodott törvényekről, ezért nem volt szükség parlamentre vagy királyra, hogy törvényeket hozzon. A helyi közösségek megvédték magukat vagy összejöttek más közösségekkel, hogy megvédjék egymást a szakadatlan támadásoktól, ezért nem volt szükség - nagy, állandó hadsereggel rendelkező - királyra. A legtöbb kölcsönhatás a háztartások és a közösségek között gazdasági jellegű volt. A Tóra tartalmazott gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat, hogy útmutatást és támogatást adjon ehhez a kölcsönhatáshoz. Ezek nem törvények voltak, mert nem kapcsolódtak hozzá büntetések és szankciók, hogy kikényszerítsék az alkalmazását. Ezek a nem kötelező érvényű útmutatások a közösség kölcsönhatásának erősítését szolgálták. A gazdasági életre vonatkozó útmutatások lehetővé tették a különböző emberek számára, hogy békében együtt éljenek egy decentralizált társadalomban.

Isten az Ő igazságszolgáltatási - és gazdasági rendszerét a Tórában fektette le. Neki a központi kormányzással ellentétben gyökeresen más elképzelése van. A vezetők és a bírók a helyi közösségekből emelkednek ki, ahol a szegénység és az egyenlőtlenség

problémájával a helyi közösségekben foglalkoznak, ahol a védelem helyi közösség által történik és nem központi állandó hadsereg által.

A keresztyének itt láthatóan hibát követnek el, ugyanis nem látják a fákat a törvényesség halott levelei miatt. Annyira megrémülnek a kegyelemből a törvényességbe való visszacsúszás veszélyétől, hogy igyekeznek magukat távol tartani a Tórától. Helyette hiábavaló módon inkább azt erőltetik, hogy inkább az evangéliumokban vegyék azt szemügyre, minthogy visszamenjenek a politikai és gazdasági rendszerről szóló tanítások világába. Azok a keresztyének, akiket érdekel a politika és a kormányzás csupán azért fordulnak a Tórához, hogy találjanak olyan írást, ami támogatja az olyan modern kormányzási rendszereket, mint a demokrácia és a királyság. Ez a torzulás megakadályozza őket abban, hogy meglássák az igazságszolgáltatás és a törvény csodálatos rendszerét és azt a csodálatos gazdasági rendszert, amit Isten az Ő népének adott.

A Törvény szeretete

Azok a versek, amikre hivatkozok ebben a cikkben nem „véletlenszerűen leszemelgetett cseresznyék”. Nem szerettem a törvényt, egyszerűen nem foglalkoztam vele, de néhány évvel ezelőtt nagyon megragadott a Zsoltár 119:97-100 következtetése. Tudtam, hogy Jézus nagyon világos a tekintetben, hogy a törvény nincs félretolva, de nem látszott számomra fontosnak az általam tanulmányozott gazdasági és politikai kérdések szempontjából. Amikor felfedeztem, hogy a törvény szeretete a kulcs a bölcsességhez, megértettem, hogy szükséges részletesen tanulmányoznom a törvényt. Attól kezdve, komoly megértést kaptam a Tóra tanulmányozására. Ennek elősegítésére tanulmányokat folytattam héber nyelvben. Nem mondhatom, hogy ez által megszerettem, de úgy látom, hogy az a bölcsesség gazdag forrása, különösen a gazdasági és a politikai dolgokat illetően. A Törvényről szóló részletes tanulmányom elősegítése érdekében kimásoltam minden parancsolatot Mózes 2., 3., 4. és 5. könyvéből egy táblázatba. Kihagytam azokat, amik az áldozatokra és a papságra vonatkoznak, mert feltételeztem, hogy azok betöltésre kerültek Jézusban és ezért nem szükséges a továbbiakban azoknak engedelmeskedni. Így maradt kb. 250 parancsolat, amit kb. 25 kategóriába csoportosítottam. Az egyik kategória a gazdasági élet volt. Több mint 30 parancsolat esett ebbe a kategóriába. Ebben a cikkben mindent módszeresen fel fogok tárni.

A felebarát szeretete

Ez egy alapvető útmutatás, ami minden mást megerősít.

„... Szeresd felebarátodat, mint magadat. Én vagyok az Úr” (3 Mózes 19:18).

Ez az alapelv nem az alapokat érintő újítása volt Jézusnak. Ez volt a Tóra lényege. Ezt mondja a 3 Mózesben, abban a könyvben, amit a legtöbb keresztyén úgy dönt, hogy figyelmen kívül hagy. Ez a parancsolat a gazdasági életre vonatkozó minden útmutatás alapja. Az erős közösség kulcsa, hogy az emberek úgy szeretik a felebarátjukat, mint magukat.

Biztonság

A felebarát (szomszéd, környezetünkben élő emberek) szeretete azt jelenti, hogy gondoskodjál a felebarátod biztonságáról. A közösség minden tagjától megkövetelték az épületeik biztonságáról való gondoskodást, ha valaki belépett a birtokukra ne okozzanak kárt abban.

„Ha új házat építesz, házfedeledre korlátot csinálj, hogy vérrel ne terheld a te házadat, ha valaki leesik arról.” (5 Mózes 22:8).

Ezt az alapelvet ki lehet terjeszteni a legkülönbözőbb helyzetekre. Bármilyen tevékenység, amibe az emberek belefognak, legyen az személyes vagy üzleti jellegű, annak veszélytelennek kell lenni a felebarátjára. Üzleti vállalkozásokat és üzemeket úgy kell megtervezni, hogy azok ne jelentsenek veszélyt a felebarátainkra nézve. Kiskereskedőknek úgy kell kialakítaniuk áruik tárolását, hogy azok az üzletbe látogató emberekre ne legyenek veszélyesek. Üzletemberek nem hagyhatják figyelmen kívül a cselekedeteik következményeit. Felelősek azért, hogy a felebarátjaik áldás alatt éljenek. Különleges gondoskodásban részesültek azok az emberek, akik valamilyen tekintetben munkaképtelenek voltak.

„Siketet ne szidalmaz, és vak elé gáncsot ne vess; hanem félj a te Istenedtől. Én vagyok az Úr.” (3 Mózes 19:14).

A közösség minden tagjának kötelezettséget kell vállalni, hogy ők nem kerülnek bajba.

Gondoskodás

A közösség minden tagjától elvárják, hogy figyeljen a szomszédja birtokára és gondot viseljen arról. Ha valaki a szomszédja (felebarátja) tulajdonát veszélyeztetve látja, intézkedéseket kell tennie annak megvédésére.

„Ne nézd el, ha a te atyádfiának ökre vagy juha tévelyeg, és ne fordulj el azoktól, hanem bizony tereld vissza azokat a te atyádfiához. Hogyha pedig nincs közel hozzád a te atyádfia, vagy nem is ismered őt: hajtsd a barmot a magad házához, és legyen nálad, míg keresi azt a te atyádfia, és akkor add vissza néki. És ekképpen cselekedjél szamarával, ekképpen cselekedjél ruhájával és ekképpen cselekedjél a te atyádfiának minden elveszett holmijával, ami elveszett tőle és te megtaláltad; nem szabad félrevonulnod.” (5 Mózes 22:1-3).

Ez az elvárás vonatkozik arra is, akit utálsz.

„Ha elől találod ellenséged eltévedt ökrét vagy szamarát: hajtsd vissza néki. Ha látod, hogy annak a szamara, aki téged gyűlöl, a teher alatt fekszik, vigyázz, rajta ne hagyj; oldd le azt ő vele együtt.” (2 Mózes 23:4-5).

Könnyű szeretni a barátokat, a Tóra azonban elvárja az emberektől, hogy védjék meg az ellenségeik vagyonát is. Amikor Jézus felszólította a hallgatóit, hogy szeressék az ellenségeiket, nem egy új parancsolatot vezetett be, hanem megerősítette azt a parancsolatot, hogy szeresd a felebarátodat, alkalmazva ezt arra a felebarátra is, akit gyűlölsz, és nem csak azokra, akiket szeretsz.

A természetről való gondoskodás

Isten az övéitől elvárja, hogy védjék meg a természetet is.

„Ha madárfészek akad elődbe az úton valamely fán vagy a földön, madár fiakkal vagy tojásokkal, és az anya rajta ül a fiakon vagy a tojásokon: meg ne fogd az anyát a fiakkal egyben; Hanem bizony bocsásd el az anyát, és a fiakat fogd el magadnak, hogy jól legyen dolgod, és hosszú ideig élj.” (5 Mózes 22:6-7).

El lehet venni egy madárfiókát vagy megenni a tojást, de az anyát meg kell védeni. Ez biztosítja a szaporulat és a költés folyamatosságát. Ez az alapelv általánosítható. Isten embereknek adta az uralmat a föld felett, de ez nem jelenti azt, hogy úgy zsákmányolhatjuk ki, ahogyan nekünk tetszik. Felhasználhatjuk a föld javait, beleértve a madarakat, állatokat és gyümölcsöt, biztosítanunk kell azonban, hogy elegendő szaporító alany maradjon, hogy biztosítani lehessen minden fajta fennmaradását a jövő nemzedéke számára. Ez az igeszakasz egy jövőbe tekintés. Amikor a föld termését felhasználjuk, gondolnunk kell a jövőre is. Hajlamosak vagyunk rá, hogy csak a saját generációkra gondoljunk. Például, ha olajat találnak, feltételezik, hogy azt mind felhasználhatja a mi generációnk. Nem ez a mód az, amit Isten nekünk mondani akar. Ő azt akarja, hogy gondoljunk azokra is, akik utánunk jönnek.

Az apám álma az volt, hogy farmer legyen, és amikor vásárolt egy farmot, annak termőföldje az intenzív gazdálkodástól teljesen legyengült volt. Arra tanított minket, hogy egy farmer célja az, hogy jobb állapotban hagyja hátra a földet, mint amikor megkapta. Ez egy jó gyakorlat. Nincs közvetlen büntetés a hibáért, hogy engedelmessédj ennek a parancsolatnak. Azonban van egy arra vonatkozó figyelmeztetés, hogy ha figyelmen kívül hagyod ezt, nem lesz jó dolgod a földön. A természet védelme nem új elképzelés. Isten elrendezte azt a Tórában, amikor azt Mózesnek adta.

Az állatok jólétéről való gondoskodás

Isten megengedte az embernek, hogy állatokat használjon munkája megkönnyítésére.

„Nyomtató ökörnek ne kösd be a száját”. (5 Mózes 25:4).

Mózes idejében az ökörnek fontos szerepe volt az aratásban. Amikor a búzát learatták, azt követően egy kemény, kötött talajon helyezték el, amit „cséplő padozatnak” hívtak. Ökröket járattak körbe-körbe a cséplő padozaton és a paták nyomása letörte a magot a hozzá csatlakozó szalmaszárról. A következő műveletet egy szeles napon hajtották végre. A farmer feldobta a megtaposott búzát a levegőbe egy szelelő villával, a szél

pedig elfújta a pelyvát, miközben a gabonamag a földre esett. Az 5 Mózes üzenete az, hogy szabad állatokat használni a mechanikai erő biztosítása céljából. Azonban a tulajdonos felelőssége, hogy gondoskodik a munkavégző állatok jólétéről. Például, ha egy csapat ló ekét húz, naponta háromszor meg kell etetni őket.

Alkalmazottak

A munkát végző alkalmazottal jól kell bánni.

„A szegény és szűkölködő napszámoson ne erőszakoskodjál, akár atyádfiai, akár a te jövővényeid azok, akik a te földeden a te kapuid között vannak. Azon a napon add meg az ő bérét, és le se menjen felette a nap; mert szegény ő, és kívánkozik az után az ő lelke, hogy ellened ne kiáltson az Úrhoz, és bűn ne legyen rajtad.” (5 Mózes 24:14-15).

Egy olyan személlyel, akinek bérért kell dolgoznia, jól kell bánni. Ez vonatkozik azokra az emberekre, akik a környéken élnek és a külföldiekre is, akik ideiglenesen tartózkodnak ott. Amikor Jézus elmondta a történetet a Jó Szamaritánusról, ezt az alapelvet mutatta be. A felebarátok nem csak azok, akik a környezetben élnek. Az idegen is beleszámít a felebarátba. Egy kritikus terület, hogy jó felebarátok legyünk, hogy tisztességes bért fizessünk. Isten embere nem elégedhet meg a minimálbér fizetésével. Isten ennél többet vár el. Egy személynek annyit kell fizetni, hogy abból meg tudjon élni. A munkáltatónak nem csak a saját kényelmére kell gondolnia. Neki meg kell tenni azt, ami az alkalmazott számára a legjobb. Ha egy ember valóban szegény a munkáltató nem várhat a hét végéig a fizetéssel, mert élelem nélkül maradna a dolgozó. Még ha kellemetlen is a munkáltatónak, a szegény embert akkor is minden nap ki kellene fizetni. Ők elvégezték a munkát ezért jogosultak a fizetésre. A modern (nyugati) világban, a heti vagy a kéthetenkénti fizetés vált általánossá, de az megnehezíti néhány ember életét.

„A te felebarátodat ne zsarold, se ki ne rabold. A napszámos bére ne maradjon nálad reggelig.” (3 Mózes 19:13).

A gazdasági életre vonatkozó Isteni irányelv azt mondja, hogy a bér reggelig való visszatartása a dolgozó megkárosítását jelenti. Ennek a parancsolatnak az elvárása általánosabb, mint a felebarát szeretetének a kérdése. Egy munkáltatónak úgy kell törődnie az alkalmazottaival, mint olyan valakivel, akit szeretnek. Nem fizethetik csak a minimumot az alkalmazottaiknak, és aztán hagyják, hogy gondoskodjanak magukról, ahogy tudnak. Úgy kell gondoskodniuk az alkalmazottaikról, mint ha a családtagjaikról gondoskodnának. Szükséges, hogy az alkalmazottak késelem nélkül és bőségesen megkapják fizetésüket. Az alkalmazottak nem akármilyen emberek, hanem felebarátok, akiket a munkáltatóknak szeretnie kell és gondoskodni róluk.

Tisztességes kereskedelem

Minden vásárlást és eladást tisztességesen kell végezni.

„Ne legyen a te zsákodban kétféle font: nagyobb és kisebb. Ne legyen a te házádban kétféle éfa: nagyobb és kisebb. Teljes és igaz fontod legyen néked; teljes és igaz éfád legyen néked; hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad néked. Mert az Úr előtt, a te Istened előtt utálni való mindaz, aki ezeket cselekszi; és mindaz, aki hamisságot művel.” (5 Mózés 25:13-16).

(Fordító megjegyzése: Font = 327 gramm és Éfa=36,9 liter)

Ez a parancsolat egy olyan helyzetre vonatkozott, ahol pénz nem állt rendelkezésre a kereskedéshez. A fizetés a beszerzésnél és eladásnál az arany és ezüst súlyának mérlegelésével történt. A csaló emberek egyik ügyes módszere volt, hogy könnyebb mérlegrészeket használtak és más, nehezebb mérlegtányér készletet a fizetéskor.

A parancsolat mindenkire vonatkozik, aki árut értékesít vagy szolgáltatást nyújt. Az általuk eladott áru minősíti őket. Hibás árut jó áruként eladni nem helyes, mert „Isten gyűlöl mindenkit, aki nem becsületes”. Isten emberei között nem szabad, hogy ilyen hamisító emberek legyenek. Úgy kell, hogy ismerjék őket, mint akik a legbecsületebb kereskedők.

Nem vagyunk jogosultak a lehető legmagasabb áron eladni, főként, ha tudjuk, hogy az magasabb, mint az áru valóságos értéke. Nem vagyunk jogosultak arra sem, hogy a lehető legkisebb árat fizessük valamiért, ha az kevesebb az áru valóságos értékénél. Nem vásárolhatunk Kínából úgy árut, hogy figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy az azt előállító emberek „alamizsnával” vannak kifizetve.

Két szabály terjedt el az üzleti világban:

Hagyni, hogy a vevő legyen körültekintő (vevő viselje a kárt)
Amit a piac elvisel (kereslet - kínálat alapján)

Ezeknek nincs helye Isten népe között.

Isten ide vonatkozó („áron adjatok, áron vegyetek”) parancsolatának széles alkalmazási területe van. Ez azt jelenti, hogy pénzromlást (inflációt) előidéző bank politika erkölcstelen. A bibliai időkben a királyok úgy értékelték le a pénzüket, hogy ezüstöt keverték az aranyhoz vagy más olcsóbb fémeket az ezüsthöz. Úgy tűnt, hogy a pénznek ugyanaz az értéke, ezért az emberek nyugodtan használták azt, de a király ellopott valamennyi aranyat vagy ezüstöt abból, ez erkölcstelen. A modern időkben központi bank politika közreműködésével leértékelik a valutákat, a következmény ugyanaz. Az emberek úgy tartják, hogy az árfolyamváltozással elraboltak valamennyit a jólétükből. Az infláció mindig erkölcstelen, tekintet nélkül annak okára.

A „mérleggel” rendelkező ember hatalommal rendelkezik. A legtöbb ember kénytelen megbízni bennük, tisztességesnek gondolják őket, mert ők nem engedhetik meg maguknak, hogy saját „mérleggel” rendelkezzenek. Isten nagyon haragos lesz, amikor emberek tisztességtelenül kihasználják tekintélyüket. A királyok és a központi bankok

hatalommal rendelkeznek. Isten gyűlöli a hamis pénzt és a központi bankok valuta árfolyam módosítását (ami valójában nyereséges pénzgyártás), mert ugyanazt a gazdasági műveletet valósítják meg mindketten csak más formában.

Ne kívánd

Egy közösség akkor lesz erős, ha az emberek megelégedettek lesznek azzal, amijük van, akkor is, ha másoknak több van.

„Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé.” (2 Mózes 20:17).

„És ne kívánd a te felebarátodnak feleségét; és ne áhítsd a te felebarátodnak házát, szántóföldét; se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát és semmit, ami a te felebarátodé.” (5 Mózes 5:21).

Ez a parancsolat nem von maga után büntetést, mert a kívánság olyan valami, ami a személy szívében történik, ezért nincsenek tanúk, akik bizonyosságot tehetnének ellene. Azonban ez egy valóban fontos parancsolat, mert a kívánság szétszakíthat egy közösséget. Nem szabad olyan kívánsággal tekintenünk egy másik személy tulajdonában lévő dologra, hogy milyen jó lenne, ha az a miénk lenne. A házasságtörés gyakran a más férfi feleségének megkívánásában gyökerezik. A modern TV reklámokat úgy szerkesztik meg, hogy felkeltsék vele az emberek vágyát, hogy megkívánjanak olyan dolgokat, amivel a hirdetésben lévő személy (aki az ő felebarátjuk) kérkedik.

Özvegyek és árvák

Néhány ember önhibáján kívül rossz helyzetbe kerül.

„Egy özvegyet vagy árvát se nyomorítsatok meg. Ha nyomorgatod azt, és hozzám kiált, meghallgatom az ő kiáltását. És felgerjed haragom, és megöllek titeket fegyverrel, és a ti feleségeitek özvegyekké lesznek, a ti fiaitok pedig árvákká.” (2 Mózes 22:22-24)

Azok az asszonyok, akiknek férjeik fiatalon haltak meg és a gyermekeik még nem önállóak, nehéz helyzetükben magukra maradtak. Elegendő keresetre van szükségük ahhoz, hogy gondoskodni tudjanak a családról és közben a gyermekeiket sem hanyagolhatják el. Azok a gyermekek pedig, akik fiatalon veszítik el szüleiket, támasz nélkül magukra maradnak. Isten elvárja a környezetükben élő emberektől, hogy önkéntesen gondoskodjanak a közöttük élő özvegyekről és árvákról.

Isten nagyon komolyan veszi ezt a kötelezettséget. Figyelmeztet arra, hogy amelyik közösség nem gondoskodik az árváiról és az özvegyeiről, ítéletet hoz magára. Ez az ítélet erőszakos fegyver általi támadás formájában jön.

Kötelezettség a szegények felé

Minden közösségben van néhány szerencsés ember, vannak azonban olyanok is, akiknek rosszul megy. Isten gazdasági életre vonatkozó útmutatásai garanciát jelentenek a szegények számára.

„Mikor a ti földetek termését learatjátok, ne arasd le egészen a te meződnek szélét, és az elhullott gabonafejeket fel ne szedd. Szőlődöt se mezegeerd le, és elhullott szemeit se szedd fel szőlődnek, a szegénynek és a jövevénynek hagyd meg azokat. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.” (3 Mózses 19:9-10).

„Mikor learatod aratni valódat a te meződön, és kévét felejtessz a mezőn, ne térj vissza annak felvételére; a jövevényé, az árváé és az özvegyé legyen az, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened, kezeidnek minden munkájában. Ha olajfád termését lerázod, ne szedd le, ami még utánad marad; a jövevényé, árváé és az özvegyé legyen az. Ha szőlődöt megszeded, ne mezegeerd le, ami utánad marad; a jövevényé, árváé és az özvegyé legyen az.” (5 Mózses 24:19-21).

A közösségbe tartozó emberek a termésük valahányad részét ott kell, hogy hagyják a szegények számára, hogy gyűjtögethessenek. Ez nem pazarlás, mert a szegényeknek meg kell dolgozniuk azért a terményért.

Ez a segítség nem csupán a közvetlen környezetre vonatkozik. Ezzel a lehetőséggel azok az idegenek is élhetnek, akik azt választották, hogy a környezetükben élnek. Rúth egy moábita volt (Moab Izrael egyik ellensége volt) Boáz mégis megengedte neki, hogy gyűjtögessen a mezején.

A gyűjtögetés mezőgazdasági társadalomban működik, de az alapelv mindenre vonatkozik. Isten azt várja az övéitől, hogy megtalálják a módját annak, hogyan adjanak valamennyit a szegényeknek abból, amit megtermeltek. A segélyek, amiket szervezettek adnak, nem elegendő. Isten jobban szereti, ha megtaláljuk a módját annak, hogy a gyűjtögetés lehetőségének megteremtésével legyünk áldásul a környezetünkben élő szegény embereknek. Az üzleti életben lévő embereknek hasonlóképpen kötelességük, hogy segítsék a környezetükben élő embereket. Sokat várnak azoktól, akik többet tudnak adni. Ez jelenti a felebarátunk szeretetét. A gyűjtögetésre vonatkozó parancs nem azt jelenti, hogy valakinek szabad lekaszálnia más emberek vetését.

A gondoskodási kötelezettség érvényes.

„Ha bemész a te felebarátodnak szőlőjébe, egyél szőlőt kívánságod szerint jóllakásodig, de edényedbe ne rakj. Ha bemész a te felebarátod vetésébe, kezdeddel szaggass kalászokat, de sarlóval ne vágj be a te felebarátod vetésébe.” (5 Mózses 23:24-25).

Ha egy éhes ember elmegy a szőlőültetvény mellett, leszedegethet néhány szemet, de nem használhat konténert. Ha valaki keresztül megy egy búzaföldön néhány szemet kézbe vehet, hogy éhségét csillapítsa, de nem használhat sarlót, hogy learassa a gabo-

nát. Jézus és a tanítványai ezt a parancsolatot töltötték be, amikor a farizeusok provokálták őket, hogy szombaton dolgoznak.

„És lőn, hogy szombatnapon a vetések közt megy által, és az ő tanítványai mentükben a kalászokat kezdik szaggatni. Ekkor a farizeusok mondának neki: Ímé, miért művelik azt szombatnapon, amit nem szabad?” (Márk 2:23-24)?

A farizeusoknak nem volt igazuk, mert a tanítványok nem aratók voltak. Az a parancsolat, ami engedélyezte nekik a gabonaszemek megevését, határozottan megtiltotta, hogy sarlókat használjanak, ezért az nem minősült munkának.

Kölcsönök a szegények számára

A szegények felé való segítségnyújtás mértéke függ a helyzet súlyosságától. Ha a szegény ember helyzete nem túlságosan súlyos, akkor a környezetéből valakinek kölcsönt kellene nyújtani neki, hogy lehetősége legyen ismét talpra állni. A szegények számára nyújtandó kölcsön esetén szükséges megvizsgálni a körülményeket.

Egy szegény embert nem szabad megterhelni kamattal.

„Ha pénzt adsz kölcsön az én népemnek, a szegénynek aki veled van; ne légy hozzá olyan, mint a hitelező; ne vessetek reá uzsorát.” (2 Mózes 22:25).

„A te atyádfiától ne végy kamatot: se pénznek kamatját, se eleségnek kamatját, se semmi egyébnek kamatját, amit kamatra szokás adni. Az idegentől vehetsz kamatot, de a te atyádfiától ne végy kamatot, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened mindenben, amire kinyújtod kezedet, azon a földön, amelyre bemész, hogy bírjad azt. (5 Mózes 23:19-20).

A kamat embergyilkos, mert ha valaki nem tudja fizetnie a kamatot, büntetéssel együtt adják hozzá a tőkéhez. Egy kis kölcsönből rövid időn belül óriási adósság jön létre. A kamat egy kölcsönt áldásról átokká változtat.

Egy kamatmentes kölcsön elegendő lehet, hogy néhány szegény ember ismét talpra állhasson. Ez erős ösztönzést ad nekik a munkára, ezért vissza tudják fizetni a kölcsönt. A kamat megtiltása megakadályozza a kamatok okozta eladósodásukat, ha az élet tartósan nehéz.

„A hetedik esztendő végén elengedést művelj. Ez pedig az elengedésnek módja: Minden kölcsönadó ember engedje el, amit kölcsönadott az ő felebarátjának; ne hajtsa be az ő felebarátján és atyjafián; mert elengedés hirdettetett az Úrért”. (5 Mózes 15:1-2).

A kölcsön célja az, hogy segítsen egy szegény embert ismét talpra állni. Ha nem sikerül visszafizetniük a kölcsönt, hét év után el kell azt törölni. Ez azt jelenti, hogy a kölcsön nem növeli a szegény ember által elhordozandó terhet, ha képtelen úrrá lenni a problémája felett. A hét éves korlát oka az volt, hogy nem ismerhetjük a jövőt. Nem vállalhatunk elkötelezettséget olyanra, amit nem ismerünk. A hét éven túli bármilyen

elkötelezés túl nagy kockázat, mert nem tudhatjuk, milyen helyzetben leszünk. Ez a kölcsön valójában egy olyan ajándék, amit vissza kell fizetni, ha a személy helyzete helyreáll. Ezért mondta Jézus a követőinek, hogy úgy adjanak kölcsönt, hogy ne számítsanak annak visszafizetésére.

„Aki tőled kér, adj néki; és aki tőled kölcsön akar kérni, el ne fordulj attól.” (Máté 5:42).

Jézus nagyvonalúságra vonatkozó alapelve a Mózes 5. könyvében levő egyik parancsolat újbóli megerősítése volt.

„Ha mégis szegénnyé lesz valaki a te atyádfiai közül valamelyikben a te kapuid közül a te földeden, amelyet az Úr, a te Istened ad neked: ne keményítsd meg a te szívedet, be se zárjad kezedet a te szegény atyádfia előtt; Hanem örömet nyisd meg a te kezedet néki, és örömet adj kölcsön néki, amennyi elég az ő szükségére, ami nélkül szűkölködik. Vigyázz magadra, hogy ne legyen a te szívedben valami istentelenség, mondván: Közelget a hetedik esztendő, az elengedésnek esztendeje; és elfordítsd szemedet a te szegény atyádfiától, hogy ne adj néki; mert ő ellened kiált az Úrhoz, és bűn lesz benned. Bizonyára adj néki, és meg ne háborodjék azon a te szíved, mikor adsz néki; mert az ilyen dologért áld meg téged az Úr, a te Istened minden munkádban, és mindenben, amire kezedet veted. Mert a szegény nem fogy ki a földről, azért én parancsolom néked, mondván: Örömet nyisd meg kezedet a te szűkölködő és szegény atyádfiának a te földeden.” (5 Mózes 15:7-11).

Ha valaki pénzügyi nehézségbe kerül, és a környezetében van olyan személy, aki jobb helyzetben van, annak kölcsönt kellene adnia, hogy átsegítse a bajbajutottat a nehéz időszakon. Nem egy meghatározott személy a felelős a kölcsön adásáért, hanem azok, akik legközelebb állnak a bajbajutotthoz. Tőlük lehet elvárni, hogy lépjenek közbe. Nem csoda, ha egyesek vonakodnak attól, hogy kölcsönt adjanak egy bajbajutott embernek, aki esetleg azt nem tudja visszafizetni. Isten azonban ezt nem tudja elfogadni. Isten elvárja az emberektől, hogy legyenek nagyvonalúak. Azt mondja, hogy a környezetünkben élők felé való nagyvonalúság feltétele Isten gazdasági áldása elnyerésének. Ez érzékelhetővé fog válni, mert egy olyan közösség, amelyikben mindenki együttműködő erősebb lesz annál, mint ahol sok ember a szegénységgel küszködik. Kölcsön adása a szegénynek, előre tudva azt, hogy esetleg nem lesz képes visszafizetni, a felebaráti szeretet példája.

A kölcsönadó hatalommal rendelkezik a kölcsönvevő felett. Ezt a hatalmat nem lehet felhasználni a gyengébb személy megfélemlítésére, de az megosztja a közösséget, aláássa annak erejét. A Tóra elvárja egy kölcsönadótól, hogy tisztelettel bánjon a bajbajutottal.

„Ha kölcsön adsz valamit a te felebarátodnak: ne menj be az ő házába, hogy magad végy zálogot tőle; Kívül állj meg, és az ember, akinek kölcsönt adsz, maga vigye ki hozzád az ő zálogát. Hogyha szegény ember az, ne feküdjél le az ő zálogával; Bizony add vissza néki azt a zálogot napnyugtakor, hogy az ő ruhájában feküdjék le, és áldjon téged. És igazságul lesz ez néked az Úr előtt, a te Istened előtt.” (5 Mózes 24:10-13).

Egy hatalommal rendelkező személy nem szabad, hogy egy szegény ember házába belépve félelmet keltsen a családban vagy értékek után kutasson, amire igényt tarthatna. A szegény emberek segítésére irányuló törekvés nem szabad, hogy bajba hozza őket. Ez az, amiért a kölcsönök kamatmentesek voltak és elengedték azt a hetedik év végén, ha az illető még mindig szegény volt. Ez a világi módszer ellentéte. A szegény embereknek nincs zálogba adható értékük, amit oda kell adni az uzsorásnak, aki nagyon magas kamatlábban terheli meg őket, gyakran 50 % felett. A szegény ember rendszerint nem tudja visszafizetni a kamatot, így az hozzá adódik a kölcsönhöz. Nagyon rövid időn belül a kölcsön óriásira nő. A kölcsönadó megszerzi a szegény ember minden vagyonát, hogy fedezze az adósságot és elveszi mindenét. Isten módszere más. A szegény embert nem szabad a kölcsönrel még nagyobb adósságba sodorni. Ha nem képesek visszafizetni a kölcsönt, nem szabad, hogy rosszabb helyzetben legyenek, mint amikor felvették azt.

Zálog az adósság ellenében

Néhány embernek azért van szüksége kölcsönre, hogy elindítson egy üzleti vállalkozást vagy bővítse a meglévőt. Ez ritkán fordul elő, mert az adósság veszélyes dolog. A vállalkozásnak az igazságosság alapján kell működnie. Azonban, ha kölcsönre van szükség, akkor megengedett a kamat, de a futamidőt hét évben kell korlátozni. A kölcsönadó jogosult valamilyen zálogra (biztosítékra) a kölcsön ellenében, de nem szabad bármi olyat elfogadni, amire a kölcsönvevőnek a megélhetése és biztonsága érdekében szüksége van.

„Zálogba senki ne vegyen kézi malmot vagy malomkövet, mert életet venne zálogba.”
(5 Mózés 24:6).

Üzleti eszközt tilos figyelembe venni zálogként (csak szabad vagyontárgyat), mert azzal akadályozza a személyt az üzlete működtetésében.

„Ha zálogba veszed a te felebarátod felső ruháját: naplemente előtt visszaadd azt neki: Mert egyetlen takarója, testének ruhája az: miben háljon? Bizony, ha én hozzáam kiált, meghallgatom; mert én irgalmas vagyok.” (2 Mózés 22:26-27).

„Hogyha szegény ember az, ne feküdjél le az ő zálogával; Bizony add vissza neki azt a zálogot napnyugtakor, hogy az ő ruhájában feküdjék le, és áldjon téged. És igazságul lesz ez néked az Úr előtt, a te Istened előtt.” (5 Mózés 24:12-13).

Ha ingóságot vesznek figyelembe zálogként, azt szükség esetén vissza kell adni.

Föld és vagyon (tőke)

Azok a keresztyének, akik idegenkednek Mózes 3. könyvének olvasásától a Szentírásban lévő legfontosabb gazdasági alapelvek megismerését hagyják ki az életükből.

A földet nem szabad örökre eladni, mert a föld az Úré és mi idegenként lakunk az Ő földjén. Az a föld, amit tulajdonodnak tekintesz, akárhogyan is, de vissza kell szerezni.

„A földet pedig senki el ne adja örökre, mert enyém a föld; csak jövevények és zsellérek vagytok ti nálam. Azért a ti birtokoknak egész földén megengedjétek, hogy a föld kiváltható legyen. Ha elszegényedik a te atyádfia, és elad valamit az ő birtokából, akkor álljon elő az ő rokona, aki közel van ő hozzá, és váltsa ki, amit eladott az ő atyjafia. Ha pedig nincs valakinek kiváltó rokona, de maga tesz szert annyira, hogy elege van annak megváltásához: Számlálja meg az eladása óta eltelt esztendőket, a felül lévőt pedig térítse meg annak, akinek eladta volt, és újra övé legyen az ő birtoka. Ha pedig nincsen módjában, hogy visszatéríthesse annak, akkor maradjon az ő eladott birtoka annál, aki megvette azt, egészen a kürtölésnek esztendejéig: a kürtölésnek esztendejében pedig szabaduljon fel, és újra övé legyen az ő birtoka. Az olyan falvak házai pedig, amelyek nincsenek körülkerítve, mezei földek gyanánt számíttassanak, kiválthatók legyenek, és a kürtölésnek esztendejében felszabaduljanak.” (3 Mózes 25:23-28,31).

Amikor Izrael belépett az Ígéret Földjére, a föld volt a vagyon egyetlen formája. A föld egyenlő arányban került megosztásra a törzsek és családi csoportok között, úgy hogy minden család rendelkezett egy darab földdel. Isten úgy szervezte a dolgokat, hogy a vagyon egyenlően volt elosztva. Ez egy fontos alapelv. Isten akarata a vagyon egyenlő elosztása. Mikeás királyságra vonatkozó látásában minden embernek saját szőlője és fügefája van (Mikeás 4:4).

Ez ugyanaz az alapelv.

A mezőgazdaságon alapuló társadalomban a föld volt a vagyon fő formája. A föld egyenlő arányban való elosztása biztosította, hogy minden család vagyonhoz jusson. Az egyenlően elosztott föld mindenkinek egyenlő lehetőséget biztosított. Néhány ember hatékonyabban gazdálkodott a vagyonával és boldogul. Mások rosszul élnek a rendelkezésre álló vagyonnal és pénzügyi nehézségbe kerülnek. Ha egy család komoly pénzügyi nehézségekbe került, nem volt szükséges eladniuk a földjüket, hogy rendezzék a tartozásukat. Ugyanis a földet nem lehetett örökre eladni, mert az Istené. Mindaz, ami eladható volt az a termés, ami az adott időpont és a következő jubileum közötti időben termett. A jubileum (elengedés) minden ötven évben végrehajtásra került. Ha egy eladósodott család eladta a földjét egy hitelezőnek való tartozása rendezése érdekében, három dolog történhetett. Egy rokon vagy szomszéd kellett, hogy az eladósodott család segítségére siessen és vásárolja vissza a földet a hitelezőtől, akinek eladásra került. A visszavásárló a teljes árat fizette vissza, amit a vevő kifizetett. Ez egy áldozat volt, mivel a visszavásárló rokon vagy szomszéd nagyon kevés hasznot élvezhetett abból. Kaphattak valamennyi terményt, miközben segítették az eladósodott családot felkészíteni arra, hogy ismét gondoskodni tudjanak magukról. Valójában sosem váltak tulajdonosává annak a földnek, amit megvásároltak. Ez lényegében ajándék volt egy ember részéről egy másik számára. A nagylelkű adományozás a legjobb dolog. Az egyetlen haszon, amit ezzel nyer a gazdasági élet hatékonysága egy erős közösségben.

A Jó Szamaritánus segített egy olyan bajbajutott emberen, aki esetleg a saját ostobasága miatt ment el egy olyan helyre, ahová nem lett volna szabad egyedül elmennie. A példázat érvényessége ki van terjesztve azokról, akik a környezetünkben élnek mindenkire, akivel csak kapcsolatba kerülünk: a segítség nincs korlátozva a beteg emberekről való gondoskodásra. A Tóra azt tanítja, hogy Jó Szamaritánusnak lenni egy olyan felebarát vagyonának helyreállítását jelenti, aki belekényszerült vagyona eladásába, hogy kifizethesse adósságát. Ha senki sem vásárolja vissza az adósság ellenében eladott földet és neki újból jóra fordul az élete, visszavásárolhatja bármikor a családjá vagyonát. A vételár ilyenkor csökkentésre kerül annak a termésnek az értékével, amiben az eladás napjától a jubileum napjáig a vevő részesült. Nem kell visszafizetnie a teljes összeget, mert a vevő élvezte a föld termését.

Ha nincs, aki visszavásárolja a földet és a bajbajutott személy sosem tud úgy helyreállni, hogy visszavásárolja azt, a vevő megtarthatja a földet a jubileumig. Ez hatással lesz a földért fizetett árra. A vevő tehát valójában nem vásárolja meg a földet, nem teheti azt, mert az Isten tulajdona. Valójában a vételi nap és a jubileum közötti aratások hasznát veszi meg. Ha többet fizetett ki azért, mint amennyi annak az értéke, kezdeményezheti a föld visszajuttatását, amikor elérkezik a jubileum. A vevő megszerzett haszna az a tudat, hogy részese lehet egy erős közösségnek.

Nem kapcsolódik büntetés ehhez az útmutatáshoz, ezért ez nem kötelező érvényű. Ez nem indokolja a földnek egy kötelező érvényű újraelosztását, miként azt néhányan követelik. Ez egy önkéntességre épülő útmutatás volt annak biztosítására, hogy a vagyon és a tőke ne legyen túlságosan egyenlőtlenül elosztva. Ha egy generáció bajbajutott és elvesztette a vagyonát, a következő generáció visszakaphatta azt és ezzel egy új esélyt kapott.

A próféták felszólaltak azok ellen, akik felvásárolták a földeket és a házakat.

„Jaj azoknak, akik a házhoz házat ragasztanak, és mezőt foglalnak a mezőkhöz, míg egy helyecske sem marad, és csak ti magatok laktok itt e földön!” (Ézsaiás 5:8).

Ezek az emberek megszegették az Istennek azt az alapelvét, hogy a vagyont képező föld egyenletesen legyen elosztva. Nem lettek volna képesek erre, ha megértették és alkalmazták volna a Jubileum alapelvét.

Ez a vagyonra vonatkozóan nem egy individualista elgondolás volt. A föld hozzá volt rendelve egy családhoz. Ők viseltek gondot róla a család jövőbeni generációja érdekében. A föld elvesztése egy szerencsétlenség volt, a reménység elvesztése, ami egy átok volt a későbbi generációk szempontjából. Isten védte a család leszármazottait, hogy biztosítva legyen egy mód arra, hogy egy - a jövőbeni generációkra kiható - hiba orvosolható legyen.

A klasszikus közgazdász, mint pld. Adam Smith aggódott a haszonbérlet miatt. Problémának látta azt, mert azok az arisztokrata családok, akiknek az ősei a birtokokért

folyó harcból győztesen kerültek ki, óriási földterületeket tartottak ellenőrzésük alatt. Begyűjtötték a bérleti díjakat a bérlőiktől, anélkül, hogy azért bármit kellett volna viszonzásul adniuk. A klasszikus közgazdászok meg akarták adóztatni a haszonbérleteket. Ha Isten a föld tulajdonosa, akkor a haszonbérletnek nincs létjogosultsága. Ez az útmutatás és a jubileum biztosította, hogy a tőke folyamatosan egyenletesen legyen elosztva, de ez csak egy mezőgazdasági országban működik. A modern világban a tőke legnagyobb részét a gépállomány, az eszközök és más vagyontárgyak képezik. Jézus „belevitt egy csavart” a jubileum törvényébe, ami biztosítja, hogy ez is viszonylag egyenlően legyen elosztva, erről azonban a ‘Jézus és a gazdasági élet’ című írásban van szó.

Egy fallal körülvelt városban élő háztulajdonosnak azonban csak egy éve volt arra, hogy visszaszerezhesse a házát. Régen ez egy örökkévalóságnak tűnt.

„Ha pedig nincsen módjában, hogy visszatéríthesse annak, akkor maradjon az ő eladott birtoka annál, aki megvette azt, egészen a kürtölésnek esztendejéig: a kürtölésnek esztendejében pedig szabaduljon fel, és újra övé legyen az ő birtoka. Ha valaki lakó-házat ad el kerített városban, az kiválthatja azt az eladás esztendejének elteléséig; egy esztendőn át válthatja ki azt. Ha pedig ki nem váltják az esztendőnek teljes elteléséig, akkor a ház, amely kerített városban van, örökre azé és annak nemzetségeié marad, aki megvette azt; nem szabadul fel a kürtölésnek esztendejében.” (3 Mózses 25:28-30).

Rendkívüli szegénység

Ha egy ember szegénységre jutott, találnia kellett valakit, hogy alkalmazza őt egy időre, hogy támogathassa a családját. Ha még nagyobb adósságba süllyedt, el kellett adni magát rabszolgának egy jómódú embernek, hogy cserébe az fizesse ki minden adósságát.

„Hogyha eladja magát néked a te atyádfia, a zsidó férfi és zsidó asszony, és szolgál téged hat esztendeig: a hetedik esztendőben bocsássad őt szabadon mellőled. És mikor szabadon bocsátod őt mellőled, ne bocsásd el őt üresen; Hanem terheld meg őt bőven a te juhaidból, a te szérűdről, és a te sajtódból; amivel megáldott téged az Úr, a te Istened, adj néki abból. És emlékezzél meg róla, hogy te is szolga voltál Egyiptom földén, és megszabadított téged az Úr, a te Istened; azért parancsolom én ma ezt néked.” (5 Mózses 15:12-15).

„Ha héber szolgát vásárolsz, hat esztendeig szolgáljon, a hetedikben pedig szabaduljon fel ingyen.” (2 Mózses 21:2).

A jómódú embernek kellett lerendezni minden adósságot. Megegyezve a szegény emberrel cserébe ezért, hét évig neki dolgozott. Abban reménykedhettek, hogy az együtt munkálkodás során tanulnak majd attól, aki náluk jobban tudja igazgatni a gazdaságát. A szolgaság hét évre van bekorlátozva. Isten népének nem kell örökre feladnia a szabadságát. Amikor a szegény ember felszabadult, az adósságát kifizető

jómódú embernek nagyvonalúnak kellett lenni a megsegített ember felé. Valamennyi forgótökével kellett elküldenie a felszabadult embert, hogy ismét el tudjon indulni az életben.

„Ne essék nehezedre, hogy szabadon bocsátod őt mellőled; (hiszen két annyi bérre valót szolgált néked hat éven át, mint a béres-munkás) és megáld téged az Úr, a te Istened mindenben, amit cselekszel.” (5 Mózes 15:18).

Azok az emberek, akik látható módon gazdálkodási képességek híjával vannak, dönthetnek úgy, hogy nekik jobb ottmaradni rabszolgaként.

„Ha pedig ezt mondja néked: Nem megyek el tőled, mert szeret téged és a te házatad, mivelhogy jól van néki te nálad dolga: Akkor vedd az árat, és fürd a fülébe és az ajtóba; és legyen szolgálóddá mindvégig; így cselekedjél szolgálóleányoddal is.” (5 Mózes 15:16-17).

Néhány ember helyzete teljesen reménytelen és szükségük lehet valakire, aki irányítja őket. Kiválaszthatnak valakit, aki gondoskodni fog róluk és a családjukról és elkötelezik magukat felé. Ez a rabszolganak való eladás esete, ami azonban önkéntes. Ez a rabszolga érdekében történik és nem azért, hogy rabszolgaságban tartson egy embert. A rabszolga szabadon dönthet róla, hogy rabszolga legyen. Attól fogva, hogy önkéntesen vállalják a rabszolga életet, bármikor elmehetnek, ha valaki kifizeti az adósságukat. A rabszolgaság elgondolásáról szokatlan a modern fülnek hallani, de az semmivel sem jelentett többet a szabadság elvesztését tekintve, mint amikor valaki felvesz egy harminc éves lejáratú jelzáloghitelt. A rabszolga nem rendelkezhetett ingatlannal.

„Ne add ki a szolgát az ő urának, aki az ő urától hozzád menekült. Veled lakjék, te közötted, azon a helyen, amelyet választ valamelyikben a te városaid közül, ahol néki tetszik; ne nyomorgasd őt.” (5 Mózes 23:15-16).

Ha egy rabszolga elmenekült egy kedvezőtlen törvénygyakorlat miatt és menedéket kért egy közösségben, nem volt szabad visszaküldeni őt a tulajdonosához. Szabaddá váltak és élhettek a közösségben. Isten népe arra hívatott el, hogy szabaddá és ne szolgává tegyék az embereket. Nem volt joguk vagy hatalmuk valakit erőszakkal rabszolgává tenni. Ez volt Amerika tévedése is, ami több népet rabszolgává tett.

Következmények

Jeremiás így írta le ezt a helyzetet:

„Ez a beszéd, melyet szól az Úr Jeremiásnak, minekutána Sedékiás király szövetséget köt az egész Jeruzsálembeli néppel, szabadságot hirdetvén köztük. Hogy ki-ki bocsássa szabadon szolgáját és ki-ki az ő szolgáló lányát a héber férfit és a héber leányt, hogy senki ne szolgáltsa közöttük az ő Júdabeli atyjafiával. És engedelmeskedtek mindnyájan a fejedelmek és az egész nép, akik szövetséget kötöttek, hogy ki-ki szaba-

don bocsássa az ő szolgáját és ki-ki az ő szolgálóleányát, hogy senki azokkal ne szolgáltsaon többé; és engedelmeskedtek és elbocsátják azokat.” (Jeremiás 34:8-10).

Ez egy csodálatos esemény volt, de az emberek sajnálatos módon gyorsan megváltoztatták a gondolkodásukat és azokat, akiket felszabadítottak ismét szolgálókká tették.

„De azután elválnak, és visszahozzák a szolgákat és szolgálóleányokat, akiket szabadon bocsátottak, és őket szolgálókká és szolgálóleányokká tevék.” (Jeremiás 34:11).

Jeremiás idejében, a jubileumra, a szolgaságból való hét év utáni felszabadításra, és a föld visszavásárlásra vonatkozó útmutatásokat figyelmen kívül hagyták Júdeában.

„Ezt mondja az Úr, Izráel Istene: Én szövetséget kötöttem a ti atyáitokkal azon a napon, amelyen kihoztam őket Egyiptom földéről, a szolgálatnak házából, mondván: Mikor a hét esztendő eltelik, ki-ki bocsássa el az ő héber atyjafiát, aki néked eladatott és hat esztendeig szolgált téged; bocsássad őt magadtól szabadon. De nem hallgatnak a ti atyáitok engemet, és fülöket sem hajtották erre.” (Jeremiás 34:13-14).

Isten útmutatásait itt szándékosan figyelmen kívül hagyták. Sedékiás királynak és a nép vezetőinek kellett volna megvalósítani ezt, mert dönthettek volna a rabszolgák felszabadításáról, nem azért mert ez volt a hetedik év, de ők féltek ezt megtenni.

A „szolgává tenni” szó egy erős szó (kabash), ami a következőket jelenti: „legyőzni, leigázni, kényszeríteni”. Ezeknek az embereknek szolgává kellett tenni magukat, mert segítségre volt szükségük, hogy kikerüljenek az adósságból. Fel kellett adni szabadságukat (Kophshim). Kényszer hatására váltak rabszolgává, ami a helyzetüket tovább rontotta.

Jeremiás egy erőteljes üzenetet kapott az Úrtól.

*„És ti ma megtértetek, és igazat cselekedtetek én előttem, **ki-ki szabadságot hirdetvén az ő atyjafiának**, és én előttem szövetséget kötöttetek abban a házban, amely az én nevemről neveztetett. **De elváltotatok, és beszennyeztétek az én nevemet, és ki-ki visszahozta az ő szolgáját és ki-ki az ő szolgálóleányát, kiket egészen szabadon bocsátotatok és igába vetettétek őket, hogy néktek szolgáitok és szolgáló leányaitok legyenek.** Azért ezt mondja az Úr: **Ti nem hallgattatok reám, hogy ki-ki szabadságot hirdessen az ő atyjafiának és ki-ki az ő felebarátjának. Ímé, én hirdetek néktek szabadságot, azt mondja az Úr, a fegyverre, a döghalálra és az éhségre, és odaadlak titeket e föld minden országainak utálatára.**”* (Jeremiás 34:15-17)

Jeremiás azt magyarázza, hogy hibát követtek el, amikor az embereket megfosztották szabadságuktól, amire a gazdasági életre vonatkozó útmutatások lehetőséget adtak volna. Ezért az Úr igazságosan azzal büntette őket, hogy utálatos módon - fegyver, döghalál és éhség által - veszítsék el szabadságukat: így utálatossá váltak a föld

királyai számára, különben ha alkalmazták volna Isten útmutatásait a föld nemzetei félelemmel teljes tisztelettel tekinthettek volna rájuk.

„Megtartsátok azért és megcselekedjétek! Mert ez lesz a ti bölcsességetek és értelmetek a népek előtt, akik meghallják majd mind e rendeléseket, és ezt mondják: Bizony bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet! Mert melyik nagy nemzet az, amelyhez olyan közel volna az ő Istene, mint mi hozzánk az Úr, a mi Istenünk, valahányszor hozzá kiáltunk?” (5 Mózés 4:6-7).

Következtetés

Ezek a gazdasági életre vonatkozó útmutatások biztosították a gazdasági életre vonatkozó biztonságot mindenki számára a társadalomban, anélkül, hogy szükség lett volna kormányra vagy királyra. A gazdasági élet ereje a helyi közösségekre volt alapozva. A Tóra nagy áldást ígér azoknak az embereknek, akik tiszteletben tartják és engedelmeskednek ezeknek az útmutatásoknak. Ez az áldás nem valamiféle csoda vagy szellemi dolog. Az áldás a közösségből származik, mert a közösség erősebb a nagyobb jövedelmezőségnél.

A modern politikusok szeretik kioktatni a szegényeket és megmondani nekik, hogy mit tegyenek. A gazdasági életre vonatkozó legtöbb útmutatás a jobb körülmények között élő embereknek van címezve. Az ő Isteni útmutatásokra adott válaszuk az, ami átforgalmazza a közösséget és felszabadítja a szegényeket és a gyengéket.

Ezen útmutatások megvalósítására irányuló cselekedeteket azonban a szeretet kell, hogy motiválja: Isten és a felebarátaink szeretete. Ha ezt csupán egy szabálygyűjteménynek tekintjük, akkor az útmutatások teherré válnak. Láthatóvá válhat viszont, hogyan változna meg az élet, ha komolyan vennénk egymás és felebarátaink szeretetét.

Forrás: [http://kingwatch.co.nz/Christian Political Economy/instructions_for_ec_life.htm](http://kingwatch.co.nz/Christian_Political_Economy/instructions_for_ec_life.htm)

III. Jézus és a gazdasági élet

A Római Birodalom lerombolta a közösségen alapuló gazdasági életet Izraelben, amit Isten hozott létre az Ő gyermekei számára.

1. A Sadduceus és a papi családok együttműködését a Római Birodalom nagy földbirtokokkal jutalmazta. Sokan nagy földterületet gyűjtöttek maguknak. A földek korábbi tulajdonosai uradalmi földbérlőkké váltak, akik a földesuraik termésének legfeljebb a felét kaphatták meg.

2. A birodalom rendkívüli adókkal terhelte meg a hétköznapi embereket. Ez a legtöbb családot a szegénységbe taszította. Ha nem tudták kifizetni az adókat, akkor a tulajdonaikat lefoglalták. Az adószedők meggazdagodtak és a többiek urasági földbérlőkké vagy napszámosokká váltak. Jézus úgy tekintett az adószedőkre, mint „betegek”-re. (Lukács 5:31).

3. A hétköznapi emberek számára lehetetlen volt vagyont gyűjteni. Ha a római katonák eldugott pénzt vagy gabonát találtak egy házban, lerombolták a házat.

4. Az adósságot arra használták fel, hogy elszegényítsék az embereket és elvegyék a földjüket. A szegény ember nagyon magas kamatra (50 %) kaphatott kölcsönt és a földjét jelzálogként használták fel). Ha képtelenek voltak kifizetni a kamatokat vagy visszafizetni a kölcsönt, a kamatokat hozzáadták a kölcsönhöz. Néhány éven belül egy kis kölcsön értéke nagyobbra növekedhetett, mint a jelzálogként megjelölt földterület értéke. A kölcsönadó az adósság ellenében követelhetette a jelzálogként megjelölt földet.

5. Heródes görög stílusú templomot épített Jeruzsálemben. A fia Antipas új római városokat épített Deopolisnál és Tiberiusnál. Júdea kormányzója egy új várost, Cesarea Filippit építette fel Cézár tiszteletére. Ezen építkezések költségeit az adózó népnek kellett megfizetni.

6. Az emberek állandóan éhesek voltak.

„Azokban a napokban, mivelhogy fölötté nagy volt a sokaság, és nem volt mit enniük, magához szólította Jézus az ő tanítványait, és monda nékik: szána-kozom e sokaságon, mert immár harmad napja hogy velem vannak, és nincs mit enniük; és ha éhen bocsátom haza őket, kidőlnek az úton; mert némelyek ő közülük messzinnen jöttek.” (Márk 8:1-3).

Az emberek egészségi állapota nagyon rossz volt, mert nem volt eledelük és le voltak gyengülve.

7. Jézus idejében a legtöbb családnak nem volt földje Izraelben. A földterület legnagyobb része néhány befolyásos család és pénzkölcsönző uzsorás birtoká-

ban volt. Az adószedők és a katonák lefoglalhették a termés és a megkeresett pénz legnagyobb részét. Az embereknek nagyon kevés maradt a megélhetésre. A legtöbb ember többnyire éhezett. Sokan napszámos munkásként próbáltak munkát találni minden nap, hogy kifizethessék a napi élelmüket. Ezért ismerte Jézus azokat az embereket, akik a tó körül éhesen követték minden nap, hogy hallják a tanítását. Ha nem volt munkájuk, nem volt ételük sem és vásárolni sem tudtak.

A Római Birodalom alatti időben rettenetesen nehéz volt a megélhetés Izraelben. A tőke a továbbiakban már nem egyenlően volt elosztva, mert a föld néhány ember kezében összpontosult. Az embereknek nem volt pénzük, hogy kölcsön adjanak másoknak, mert minden feleslegüket elvette a Római - és a templomi rendszer. Az élet embertelen volt és nagyfokú szegénység volt mindenfelé. Nem csoda, hogy az emberek egy Messiásban reménykedtek, aki összetörhetné a római igát és megszabadítaná őket az adósságterhektől és az állandó sarcolástól.

Megtérés

Amikor Jézus Galileában és Jeruzsálemben prédikált és tanított az üzeneténél figyelembe vette a helyi viszonyokat. Amikor Jézus és János a megtérésre hívták az embereket, valójában a bűneik megbánására szólították fel őket, és nem várták el a Szellem gyümölcsének megtermését, mert ez akkor még nem volt lehetséges, ugyanis a Szellem még nem volt kitöltve.

Az embereket megtérésre - bűneik megbánására - szólították fel, hogy engedelmeskedjenek a törvénynek és a prófétáknak, ugyanis nem töltötték be a Mózesi törvényt. A helyi közösségek elveszítették az önálló joggyakorlatukat és kormányzásukat, ezért nem voltak felelősségre vonhatók. A római törvény és kormányzás volt érvényes számukra, ezért nem tudták az Isteni igazságszolgáltatási - és törvény rendszerét alkalmazni.

Felelősségre vonhatók voltak azonban azokért a bűnökért, hogy miért nem alkalmazzák az Isten szerinti gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat. A római felügyelet ellenére szabadságuk volt arra, hogy ezeket az útmutatásokat alkalmazzák, ezért ezt a bűnt meg kellett bánniuk és megtérni belőle: el kellett kezdeni megélni az Isteni alapelvek szerint a gazdasági életet. A politikai helyzetre nem volt hatásuk, de a gazdasági helyzetükre igen.

Mivel Galilea és Júdea családjai - a közösség megszűnése miatt - magukra maradtak, a római katonák és adószedők egyenként foszthatták ki őket.

„És ha egy ország önmagában meghasonlik, meg nem maradhat az az ország. És ha egy ház önmagában meghasonlik, meg nem maradhat az a ház.” (Márk 3:24-25).

Izrael házigazdaságai és családjai elszeparálódtak egymástól. Nem foglalkoztak azzal, hogy egymásról gondoskodjanak. Ha egymással összetartva megegyeztek volna és támogatták volna egymást, a római leigázás ellenére jobb életet teremthettek volna.

A Magvető példázatát úgy szoktuk magyarázni, mint az embereknek az evangéliumra való reagálását, ami érzékennyé tesz a keresztre és a feltámadásra, de nem tesz érzékennyé Jézus meghallgatására. Jézus azt mondta: „a mag Isten beszéde” (Lukács 8:11). Jézus hallgatói számára Isten ígéje a törvény és a próféták voltak, beleértve a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat. Rendelkezésükre állt a Törvény áldása, de többnyire figyelmen kívül hagyták. A gonosz néhány ember szívéből ellopta a magot. Sokan örömmel fogadták, de egy idő után vagy a próbák miatt feladták. Mások elfogadták Isten gazdaságra vonatkozó bölcsességét, de „az élet gondjai és a gazdagság csalárdságai” elfojtották azt. (Máté 13:22).

Ez volt a helyzet Izraelben Jézus tanítása idején. A szegény emberek a súlyos leigázottság állapotában nem gondoltak arra, hogy valóban élhetnének Istennek a gazdasági életre vonatkozó útmutatásai szerint. A gazdagok pedig annyira el voltak telve a jómódjukkal, hogy semmi sem érdekelte őket: a törvény betartása lerombolta volna az örömeiket és kényelmüket.

Jézus a következővel küldte ki tanítványait:

„Kimenvén azért prédikálják, hogy térjenek meg.” (Márk 6:12).

A tanítványok nem a levegőbe beszéltek. Meg kellett válaszolniuk a kérdéseket, hogy az embereknek miért van szükségük megtérésre. Felszólították az embereket, hogy térjenek meg a bűneikből és a Törvény szerint éljenek, különösen annak gazdasági részét illetően.

Közösségi élet

A Törvény egy módszert adott az emberek kezébe a közösség békés együttélésére. A következőket foglalta magába:

- egy törvény-rendszert, ami foglalkozik a bűnnel és a büntetéssel,
- egy igazságszolgáltatási- és bírói rendszert,
- egy védelmi rendszert,
- egy közigazdasági rendszert.

Nem számíthattak olyan királyi vagy politikai hatalomra, ahol

- ne lenne adórendszer és
- ne lenne sarcolás (jogtalan behajtás).

Jézus azért jött el, hogy elhozza Izrael számára a helyreállást. Izrael megújulása megvalósulhatott volna a falvakban és a közösségekben az élet megújítása által.

Jézus és a Törvény

Jézus erős szavakat használt azokkal szemben, akik a Törvényt tanították. Jézus nem törölte el a Törvényt, mert nem azért jött, hogy eltörölje, hanem hogy betöltse azt.

„Valaki azért csak egyet is megront e legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket, a mennyeknek országában a legkisebb lesz; valaki pedig cselekszi és úgy tanít, az a mennyeknek országában nagy lesz.” (Máté 5:19).

Senkit sem ismerek, aki úgy próbál „nagy lenni Isten királyságában” az emberek tanítása által, hogy „engedelmeskedne a Törvény parancsolatainak”. Ennek ellenére Jézus látható módon mégis erre bátorított. Elvárta a követőitől, hogy arra tanítsák az embereket, hogy engedelmeskedjenek a Mózes által adott parancsolatoknak. Ennek fontos részét képezik a gazdasági életre vonatkozó útmutatások.

Jézus elmarasztalta a Törvény tanítóit és a farizeusokat, akik a szeretet figyelmen kívül hagyásával a törvény lényegét torzították el és így mentséget szolgáltatottak a gazdasági életre vonatkozó útmutatások elhagyására.

*„De jaj néktek farizeusok! mert megadjátok a dézsmát a mentától, rutától (kömény) és minden paréjtól, de **hátra hagyjátok az ítéletet és az Isten szeretetét: pedig ezeket kellene cselekedni, és amazokat sem elhagyni.**” (Lukács 11:42).*

„Jaj néktek is törvénytudók! mert elhordozhatatlan terhekkal terhelitek meg az embereket, de ti magatok egy ujjatokkal sem illettétek azokat a terheket.” (Lukács 11:46).

A Törvény - különösen a Mózes 3. könyve - kulturális jellemzőket ír elő Izrael számára a környező népektől való megkülönböztetés céljából. Az igazságszolgáltatási rendszer és a büntető törvények valamint a gazdasági élet törvényei nem különböztethették meg Izraelt másoktól, mert Istennek az volt a szándéka, hogy a nemzetek e tekintetben utánozzák Izraelt. (5 Mózes 4:5-7). A környező népek azonban nem utánozhattak olyan kulturális jegyeket, mint a Sabbat és a zsidó étkezési szabályok.

Jézus felelősségre vonta és megítélte a farizeusokat és a törvény-tanítókat, akik a kulturális jegyekre koncentráltak és mellőzték a Törvény lényegesebb szempontjait. Jézus azonban elvárta a követőitől, hogy Isten igazságszolgáltatására és a szeretetre koncentráljanak.

Útmutatások a gazdasági életre vonatkozóan

Jézus tanításában felszólította az embereket, hogy a gazdasági életre vonatkozó útmutatások szerint éljenek. Ezek Isten szeretetében és a szomszéd (felebarát) szeretetében gyökereztek (3 Mózes 19:18).

1. Keresztelő János is felszólította az embereket, hogy osszák meg az ételüket és a ruházatukat azokkal, akik szükségben vannak.

„Akinek két köntöse van, egyiket adja annak, akinek nincs; és akinek van eledele, hasonlókép cselekedjék.” (Lukács 3:11).

Felszólította a katonákat, hogy hagyják abba a jogtalan adók erőszakos behajtását. Ez ugyanis általános gyakorlat volt abban az időben.

Ne követeljenek többet az előírtnál és ne vádolják az embereket hamisan - elégedjenek meg a zsoldjukkal (Lukács 3:11-14).

János igyekezett az embereket a gazdasági élet Isteni alapelveinek irányába visszatéríteni.

2. Jézus is felszólította az embereket, hogy adjanak nagylelkűen azoknak, akik szükségben vannak.

„Mindennek pedig, aki tőled kér, adj; és attól, aki elveszi a tiédet, ne kérd vissza.” (Lukács 6:30).

A szomszédok szeretete megkövetelte ezt.

2. Jézus felszólítja az embereket, hogy adjanak kölcsönt azoknak, akik szükségben vannak anélkül, hogy bármit várnának cserébe.

„Aki tőled kér, adj néki; és aki tőled kölcsön akar kérni, el ne fordulj attól.” (Máté 5:42).

Ez volt a törvény alapelveinek az alkalmazása a szegényekre vonatkozóan.

„És ha csak azoknak adtok kölcsönt, akiktől reméletek, hogy visszakapjátok, mi jutalmatok van? Hiszen a bűnösök is adnak kölcsönt a bűnösöknek, hogy ugyanannyit kapjanak vissza. Hanem szeressétek ellenségeiteket, és jól tegyetek, és adjatok kölcsönt, semmit érte nem várván; és a ti jutalmatok sok lesz, és ama magasságos Istennek fiai lesztek: mert ő jótevő a háládatlanokkal és gonoszokkal.” (Lukács 6:34-35).

Ezek a szavak utalnak a szegényeknek nyújtandó kamatmentes kölcsön adására.

4. Sok ember élt Galileában és Júdeában eladósodva. Gyakran a saját földijüknek tartoztak. Jézus példázata egy megoldást javasolt.

„Egy hitelezőnek két adója volt: az egyik adós volt ötszáz pénzzel, a másik pedig ötvennel. És mikor nem volt nekik miből megadni, mind a kettőnek elengedi. E kettő közül azért, mondd meg, melyik szereti őt jobban?” (Lukács 7:41-42)

Ez nem egy forradalmi elgondolás volt. Ezt várta el a Törvény. Az adósságot hét év után el kellett engedni.

Az adósság elengedése egy másik példázat témája (Máté 18:21-31). Egy embernek óriási adósságot engedtek el, ő pedig megtagadta az elengedést egy olyan embertől, aki neki sokkal kevesebbel tartozott és börtönbe vettette őt.

Az úr behívatta a szolgát: *„Gonosz szolga, minden adósságodat elengedtem néked, mivelhogy könyörögtél nékem: Nem kellett volna néked is könyörölnöd a te szolgatársadon, amiképpen én is könyörültem te rajtad?”* Haragjában az ura átadta őt a börtönőrnek (Máté 18:32-34)

A szolga bűne sok szempontból kifogásolható volt. Az a pénz, amivel ő eladósodott üzleti kölcsön volt. A második szolgának nyújtott kölcsön azonban egy szegény embernek nyújtott kölcsön volt. Ennek a kölcsönnek kamatmentesnek kellett volna lennie, és hét év után el kellett volna engedni azt, ha a személy nem lenne képes visszafizetni. Ezt várta el a Törvény.

5. Jézus felhívást intézett az emberekhez, hogy engedjék el az adósságot.

„Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, amíg az úton vagy vele, hogy ellenséged valamiképpen a bíró kezébe ne adjon, és a bíró oda ne adjon a poroszló kezébe, és tömlőcbe ne vessen téged. Bizony mondom néked: ki nem jössz onnét, mígnem megfizetsz az utolsó fillérig.” (Máté 5:25-26).

Az embereknek nem kell bíróságra menni, hogy erőszakkal behajtsák a tartozást. Ha a római bíróságra mentek bármi megtörténhetett. Végül mindketten végezhettek börtönben és szegényen. Sokkal ésszerűbb volt elengedni az adósságokat hét év után, amit a Törvény megkövetel. A hitelezők szoktak a bíróságra menni. Ha ők Jézus útmutatásait követnék és elengednék az adósságokat, nekik sem kellene a bíróságra menniük.

6. Az Úr imája tartalmazott egy állásfoglalást az adósság elengedésre vonatkozóan.

„És bocsásd meg (engedd el) a mi vétkeinket (adósságainkat), miképpen mi is megbocsátunk (elengedjük) másoknak” (Máté 6:12).

Nem figyelünk fel erre, mert Istennek a bűneink miatt való megbocsátására koncentrálnak, Jézus azonban pontosan azt feltételezi, hogy el fogjuk engedni az adóssaink tartozását. Kétségem van azt illetően, hogy sok keresztyén, amikor elimádkozza az Úr imáját, gondol-e arra, hogy az számukra mit jelent valójában?

7. Jézus elvárja a követőitől, hogy adjanak a szükségben lévőknek és úgy kölcsönözzenek, hogy ne számítsanak a visszafizetésre.

„És ha csak azokkal tesztek jól, akik veletek jól tesznek, mi jutalmatok van? Hiszen a bűnösök is ugyanazt cselekszik. És ha csak azoknak adtok kölcsönt, akiktől reméletek, hogy visszakapjátok, mi jutalmatok van? Hiszen a bűnösök is adnak kölcsönt a bűnösöknek, hogy ugyanannyit kapjanak vissza. Hanem szeressétek ellenségeiteket, és jól tegyetek, és **adjatok kölcsönt, semmit érte nem várván**; és a ti jutalmatok sok lesz, és ama magasságos Istennek fiai lesztek: mert ő jótevő a háládatlanokkal és gonoszokkal.” (Lukács 6:33-35).

Gonosz emberek boldogan adnak kölcsönt, ha tudják, hogy visszafizetik nekik, különösen, ha kamatot kapnak érte. Jézus elvárta a követőitől, hogy másként cselekedjenek. **Úgy kell kölcsönt adni a szegénynek, hogy semmit se várjunk vissza. Ez nem új elképzelés volt. Ez a Törvény alapelve volt a szegényeknek nyújtandó kamatmentes kölcsönrel kapcsolatban.**

Ilyen kölcsönt nem kötelességből, hanem Isten szeretetétől indítva kell adni.

„Legyetek könyörületesek, ahogyan a ti Atyátok is könyörületes” (Lukács 6:35).

Akik Istent szeretik hozzá hasonlóan könyörületesek lesznek.

8. Jézus felszólította a követőit, hogy adjanak eledelt az éhes embereknek.

„Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem; Meztelen voltam, és megruháztatok; beteg voltam, és meglátogattatok; fogoly voltam, és eljöttetek hozzám.” (Máté 25:35-36).

Jézus követőitől elvárható, hogy adjanak ételt a szomszédjaiknak, pontosan úgy, ahogyan Boáz ellátta élelemmel Rúthot és Naomit megengedve Rúthnak, hogy gyűjtögessen a földjén.

9. A szegénynek való adakozás közgazdasági érzékről tesz bizonytságot.

„**Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol a rozsda és a moly megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és ellopják; Hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket mennyben, ahol sem a rozsda, sem a moly meg nem emészti, és ahol a tolvajok ki nem ássák, sem el nem lopják. Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.**” (Máté 6:19-21).

Vagyon gyűjtése lehetetlen volt Galileában és Júdeában. Ha a rozsda és moly nem tették tönkre, akkor a katonák és az adószedők elvitték. A rozsda és a moly lehetett egy utalás a rómaiakra és az adószedőikre.

10. Jézus azt mondta a munkaadóknak, hogy vegyék figyelembe a szőlőmunkásokról szóló példázatát (Máté 20:1-16). A munkáltató megígérte a munkásoknak, hogy akik csak a nap egy részében munkálkodtak, azok is megkapják „ami jogos”. (4.7 vers). A görög szó *dikaion* igazságosságot, jogosságot jelent. Ez a

munkáltató becsületesen akart eljárni. Jézus hallgatói számára az a becsületes, ami a törvényben van meghatározva. Az egész napot dolgozó munkások számára egy dénár volt a fizetség. Ez volt a szokásos fizetés egy napi munkáért abban az időben.

A munkaadó minden munkásnak egy dénárt fizetett, még akkor is, ha néhányan csak néhány órát dolgoztak, miközben mások egész napot dolgoztak. Ennek az volt az oka, hogy egy személynek szüksége volt egy dénárra, hogy megvegye a napi eledelét. Ezek az emberek a létminimumon voltak, egyik napról a másikra éltek. A munkaadó körültekintő volt. Eldöntötte, hogy mindenkinek elegendő pénzt fizet, hogy megvegye a napi eledelét. Ez volt a parancsolat nagyvonalú alkalmazása, hogy fizesse ki a munkásokat estig (5 Mózes 24:15). Egy munkáltató köteles volt elég ételt adni a felebarátjának, hogy elég erős legyen, hogy holnap is dolgozni tudjon.

„Avagy nem szabad-e nékem a magaméval azt tennem, amit akarok? avagy a te szemed azért gonosz, mert én jó vagyok?” (Máté 20:15).

Körültekintőnek lenni és a felebarátról gondoskodni fontosabb, mint igazságosnak lenni.

Egy vita zajlik le a „a minimál fizetés” elvével kapcsolatban. Jézus idejében napi egy dénár volt a „minimálbér”, a létminimum”. A példázatbeli munkáltató, aki annyit fizetett minden munkásának „ami jogos” - egy dénárt fizetett, tekintet nélkül arra, hogy mennyi időt dolgozott egy nap. Tudta, hogy amikor a nap vége elérkezik, a munkások nem tudnak több pénzt keresni a következő napig. A legtöbb napszámos abban az időben napról napra élt. Ez a munkáltató a minimálbért adta a munkásainak, ami elég a megélhetésre a következő napig, amikor lehetőségük lesz valamivel többet keresni. A minimálbér nem valami új dolog, megtalálható az Újszövetségben, ami a kiindulópontot képezi Isten gazdasági életre vonatkozó útmutatásához.

11. Jézus felszólította a földterületet gyűjtőket, hogy ajándékozzák azt el. Amikor egy ember az örök élet iránt érdeklődött azt állítva, hogy gyermekkorától minden parancsolatot betartott, Jézus ránézett és szeretettel azt mondta neki:

„Egy hiányosságod van még. Menj és add el mindenedet és add a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben. Aztán gyere és kövess engem. Ez az ember csalódottan és szomorúan ment el, mert hatalmas vagyona volt”. (Máté 19.20-23).

Ennek az embernek a hatalmas vagyona nagyrészt föld lehetett. Csak abban az esetben tudott sokat összegyűjteni, ha együttműködött a rómaiakkal. Azt állította, hogy betartotta a parancsolatokat gyerekkora óta (Máté 19:20). Jézus megmagyarázta neki, hogy ez nem igaz, mert tiszteletben tartotta ugyan a Tízparancsolatot, de figyelmen kívül hagyta Isten útmutatásait a gazdasági életre vonatkozóan. Nem volt joga ugyanis összegyűjteni a földet. Akkor járna

az igazságban, ha eladná a földjét és elajándékozna azt. Ez által lenne betöltve a 3 Mózes 25-ben leírt földtörvény.

12. A hegyen történt megdicsőülés megerősítette a törvény és a próféták hatalmát. Ezt követően Jézus érdekes választ adott egy kérdésre azzal kapcsolatban, hogy miért kell Illésnek előbb eljönni.

„Illés bizony eljön előbb, és mindent helyreállít; De mondom néktek, hogy Illés immár eljött, és nem ismerik meg őt, hanem azt művelik vele, amit akarnak. Ezenképpen az ember Fiának is szenvednie kell majd ő tőlük. Ekkor megértették a tanítványok, hogy Keresztelő Jánosról szól nekik.” (Máté 17:11-13).

Jézus megmagyarázta, hogy Keresztelő János beteljesítette azt a próféciát, hogy Illésnek kell előbb eljönni. Az ő szerepe nem az volt, hogy valami újat hozzon létre, hanem, hogy helyreállítson minden dolgot. János csak olyan valamit tudott helyreállítani, ami egyszer már működött. Amiket egyedül helyre tudott állítani Galileában az a Törvény volt és különösen annak a napi életükre vonatkozó gazdasági része. Ez azért van így, mert János gazdasági vonatkozású dolgokról prédikált. Jézus megerősítette János üzenetét a hegyen történt megdicsőülést követően.

Jézus a bűnbánat üzenetét hirdette. Ez nem egy általános bűnbánatról szólt. Jézus elvárta a bűnbánatot a Törvénynek való engedelmség elmulasztása miatt. A mindennapi emberek nem voltak törvényszegők. Próbáltak becsületesen élni és megtartani a kulturális jegyeket, a farizeusokhoz hasonlóan. Meg kellett bánniuk azonban, hogy nem engedelmeskedtek a Törvény gazdasági vonatkozású elvárásainak, ami a gazdasági erőforrások megtartását ígerte.

Jézus Jubileuma

Jézus felszólította az embereket egy új jubileumra (elengedés). Ez magába foglalta az adósság elengedését és a földtulajdon helyreállítását. Jézus egy erőteljes üzenetet hirdetett a gazdagsággal és a szegénységgel kapcsolatban:

Boldogok a szegények, ...és jaj a gazdagoknak. Boldogok vagytok, akik most éheztek, és jaj nektek, akik most jól éltek.... (Lukács 6:20-25).

Erős szavak voltak ezek. Jézus megígérte, hogy a szegények áldottak lesznek, és a gazdagok megtapasztalják a „jaj”-okat. A dolgok, ahogyan a világban történnek nem pontosan a fordítottja annak, amiről Jézus beszélt? Ő nem ítéletet gyakorolt. Az ítélet lerombolná a gazdagokat, de károsodnának a szegények is, ezért Jézus valami másról kellett, hogy beszéljen. Megprófétálta a gazdagságnak egy óriási átáramlását a gazdagoktól a szegényekhez. Jézus egy más típusú elengedésről beszélt.

A Babilonba való száműzetés lehetetlenné tette, hogy alkalmazzák az elengedésre vonatkozó törvényt. A zsidók akkor tértek vissza a fogságból, amikor a Perzsa Biro-

dalom meghódította Babilont, de az nem volt egyértelmű, hogy mennyi család tudta visszakapni a földjét, amivel a családjaik rendelkeztek a fogságra vitel előtt. Jeremiás megváltotta Anathot földjét, egy végérvényes helyreállítás jeleként. (Jeremiás 32), így valaki a családjából valószínűleg vissza tudta igényelni azt. Mindenesetre feltételezhető, hogy a legtöbb család nem tudta visszakapni a földjét, amikor a fogságból hazatért. A Jubileum (elengedés) a föld-helyreállítás alkalmazására nem volt gyakorlat.

Jézus idejében a legtöbb zsidó családnak nem volt földje. Még ha egy család vissza is nyerte a földjét a fogságból való hazatérése után, azt elvették volna azok a hatalommal rendelkező családok, akik együttműködtek a rómaiakkal. József családja rendelkezhetett saját földdel Betlehem közelében, mert oda kellett menniük népszámlálásra, de nem volt ott földje, és még az sem látszott, hogy lenne ott családtagja, akinél elidőzhetne. Ácsként vagy kőfaragóként, valószínűleg azért költözött Názáretbe, hogy ott munkát kapjon Heródes egyik városépítő munkájában. Sok család lehetett hasonló helyzetben. Földjük nem lévén alkalmi munkalehetőségtől függtek. A szakértelemmel és jártassággal rendelkező emberek, mint József kevésbé voltak bizonytalan helyzetben.

A Galileában és Júdeában élő átlagemberek arra vágytak, hogy csökkenjen a rajtuk lévő nyomás terhe, ezért amikor Jézus egy új Jubileumot jelentett be, óriási várakozást teremtett ezzel.

*„Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, **hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdesse, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szeméinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessek az Úrnak kedves esztendejét.**” (Lukács 4:18-19).*

Jézus azt remélte, hogy ez a Jubileum valóban jó hír a szegényeknek, és egy új szabadságot biztosítana azoknak az embereknek, akiket az élet megpróbáltatásai nyomorgattak.

Hajlunk arra, hogy elszellemiesítsük ezt az ígéretet, de Jézus szavai a hallgatói számára sokkal nagyobb valóságos tartalommal rendelkeztek. Ő nem ígérte a rómaiak megbuktatását és Dávid trónjának felállítását Jeruzsálemben. Ez kivitelezhetetlen lett volna. Nem is a Józsué által elfoglalt terület határainak helyreállítását és a föld erőszakos újraelosztását hirdette. Ez kivitelezhetetlen volt, mert a rómaiak használták a földeket azok megjutalmazására, akik együttműködnek velük. Azok az emberek, akik együttműködtek a rómaiakkal Izrael földjén kiváltságok által védettek voltak. Jézus azonban egy teljesen más típusú Jubileumot hirdetett meg. Az a hétköznapi emberekre vonatkozott a Törvényben lefektetett gazdasági életre vonatkozó útmutatások szerint. A földtörvény kivitelezhetetlen volt, de minden más útmutatás még mindig időszerű volt. Ezek nem igényeltek kormányzati beavatkozást vagy hozzájárulást, mert a római vezetéstől függetlenül alkalmazhatók voltak a hétköznapi emberek életében. Ezek alkalmazása óriási változást hozhatott a jólétükben, a gyakorlatban megvalósuló

erőforrás-megosztással és a gondoskodás helyreállításával. A föld egyenlő elosztásához való visszatérés nem volt kivitelezhető, mert a rómaiak azt nem engedték volna meg, de ez kevésbé volt fontos, mert a legtöbb ember számára a tőke más formái kaptak nagyobb jelentőséget. Jézus Jubileuma egy olyan változást vezetett be, ami az egyenlőséget közelítő vagyoneosztást hozott létre.

Faluközösség helyreállítása

Izrael népe egy olyan Messiásban reménykedett, aki megszabadítaná őket a Római Birodalomtól. Jézus célja azonban más volt. Az Ő terve a gazdasági élet teljes körű megújítása volt. A legtöbb ember még mindig falvakban élt. A gazdasági életre vonatkozó útmutatások alkalmazásával képesek voltak a közösségeiket megerősíteni.

Isten a Törvényben egy gazdasági és szociális modellt adott Izrael számára az együttélésre vonatkozóan, de a gazdaság kemény nyomása alatt az emberek leálltak az egymásról való gondoskodásról. A legtöbben annyira belefáradtak a túlélésért folytatott küzdelembe, hogy nem volt idejük mások helyzetére gondolni. Az egymásról való gondoskodás és az erőforrások megosztása nem működött, mert mindenki csak saját magával volt elfoglalva. Természetes volt a csalás és lopás, hogy valami módon boldoguljanak. Az emberek úgy gondolták nincs más választásuk. Jézus szembeszállt ezzel a gondolkodásmóddal. Azt akarta, hogy az emberek belássák, hogy jobb dolguk lehetne, ha magukévá tennék Istennek a boldogulásra vonatkozó módszereit.

Jézus sok időt töltött el Galilea falvaiban felszólítva az embereket, hogy állítsák helyre a boldogulásra vonatkozó régi módszereket, ahogyan az a Törvényben le van írva. Amikor kiküldte az apostolait, megmondta nekik, hogy menjenek be egy faluba és látogassák meg azt, aki békességgel fogadja őket. A cél nem csupán a megtérítés volt, hanem helyreállítani a faluközösséget az Isteni modell szerinti gazdasági életre. A befogadó személy befolyására és a békességre koncentráltak, mert a befogadó személy lényeges lenne annak a módnak a megváltoztatásában, ahogyan az emberek éltek. A falvak jelentős helyek voltak arra, hogy újból megtanulják az adakozást és az erőforrások megosztását. Jézus tudta, hogy az evangélium és a gazdasági életre vonatkozó útmutatások helyre tudják állítani a falusi élet gazdasági erejét és a rómaiak nem tudják megakadályozni, hogy ez megtörténjen.

A királyság olyan lesz, mint a tésztát megkelesztő kovász.

„Hasonlatos a mennyeknek országa a kovászhoz, amelyet vévén az asszony, három mérce lisztbe elegyít, mígnem az egész megkel.” (Máté 13:31-33).

Izraelre alkalmazva ezt, a példázat azt mondja, hogy Isten Királysága létre fog jönni, ahogyan az evangélium és a Szellem faluról falura kiárad és a gazdasági élet helyreáll.

Jézus felhívta a figyelmet, hogy többféle kovász létezik.

„Vigyázzatok és őrizkedjetek a farizeusok és sadduceusok kovászától.” (Máté 16:6).

A farizeusok és a sadduceusok együttműködtek a rómaiakkal, akik megvédték a pozícióikat és kiváltságaikat, ezért elutasították a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat. Jézus később figyelmeztette azokat, akik együttműködtek a rómaiakkal, hogy az együttműködő rendszer végül össze fog omlani. (Máté 24.) Amikor az megtörténik, és ha felkészültek az Isten által nekik adott gazdasági életre vonatkozó útmutatások alkalmazására, akkor a gazdasági erő a falvakra koncentrálódik.

Egymás szeretete

Jézus megállapította, hogy Isten szeretete a legnagyobb parancsolat.

„Minden parancsolatok között az első: Halljad Izráel: Az Úr, a mi Istenünk egy Úr. Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat.” (Márk 12:29-31).

A szomszéd (felebarát) szeretete volt a második legnagyobb parancsolat. A Törvény lényege a gazdasági életre vonatkozó útmutatások tanítása és serkentése volt.

Jézus egy új parancsolatot adott.

*„Egy új parancsolatot adok nektek, hogy **egymást szeressétek. Amint Én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást**”* (János 13:34).

Egy új parancsolatot adni egy kicsit furcsa lenne, miután Jézus összefoglalta a két nagy parancsolatot. Valójában nem egy új parancsolatot adott, hanem a régit behelyezte egy új környezetbe. A Törvény megparancsolja a szomszéd szeretetét. Érzékelhetővé tette azt egy törzsi szervezetben élő agrárgazdaság számára. Az ígért földjén egy szomszéd rendszerint egy rokon vagy ugyanazon törzs tagja volt. Az emberektől azt is elvárták, hogy kedvesek legyenek a közöttük lévő idegenhez, de egy más nemzetből való személy nem volt szomszéd.

Az Újszövetség idejétől fogva a világ megváltozott és lehetetlen volt visszamenni abba a törzsi kultúrába, amiben Mózes élt. Jézus felismerte ezt és a Jó Szamaritánus példázatában kibővítette a szomszéd meghatározását beleértve minden személyt, akivel találkozunk a mindennapi életünk során. Ez aktualizálta a parancsolatot egy olyan világra, ahol sok ember a törzsétől és családjától elkülönülten városokban élt.

Jézus beleillesztett még egy apró változtatást a második legnagyobb parancsolatba, amikor az egymás szeretetét tekintve a szomszéd szeretetére irányította a figyelmet. A szeretet állandó, de a szeretet tárgya megváltozott. Ez tette a „szeressétek egymást” parancsolatot alkalomhoz illővé, mert bárhol alkalmazható, beleértve a városokat és ipari társadalmakat. Jézus elmozdította a törvény betöltését a családokról és törzsekről azokra a családokra és embercsoportokra, akiket az evangélium összehoz. Az 5 Mózes

1.15-17 tízesei és százasai helyettesíthetők a Tizenkettővel és a százhússzal az Ap.csel 1:15-ben.

Az egymás szeretetéről hajlamosak vagyunk elvont módon gondolkozni. Jézus hallgatósága esetében ez mást jelentett. Ők megértették, hogy mit jelent egymás szeretete, mert az nem különbözött a szomszéd szeretetétől, és tudták, hogy az mit jelent. Az ugyanis a Törvény lényege volt, amit Jézus a zsinagógáikban tanított nekik. A szomszéd szeretetét minden gazdasági életre vonatkozó útmutatással együtt a Törvény tartalmazta. Az egymás szeretete ugyanaz kell, hogy legyen.

A tárgy megváltoztatása a „szomszédról” „egymásra” elmozdította a gazdasági életre vonatkozó útmutatások alkalmazását és a bűn és büntetés bírói törvényeit Izrael törzsi csoportjairól azon emberek csoportjaira, akik Jézus követését választották. A szeretetnek a szomszédról az egymásra való elmozdulása azt jelentené, hogy „egymásnak” „szomszédokká” kell válni, hogy megvalósuljanak a mindennapi gazdasági életre vonatkozó útmutatások.

Az Apostolok cselekedeteinek könyvében leírt Jeruzsálemi Gyülekezet nem a kommunizmus első és új formája volt. Ők megkísérelték egy városban az Isten szerint való társadalmi életet helyreállítani a gazdasági életre vonatkozó útmutatások alkalmazásával, figyelembe véve a feltámadást, a mennybemenetelt, Jézus királyságát és a Szent Szellem elküldését, hogy létrehozza a királyságot.

Amikor Jézus azt mondta nekünk, hogy szeressük egymást, azzal kiterjesztette a társadalmi és gazdasági felelősségünket minden szomszédunkra. Azok, akik nem tartoznak bele az „egymásba”, ők a szomszédok. Az „egymás” „szomszédokra” kell, hogy változzon az új parancsolat betöltése érdekében.

Jogtalanul szerzett vagyon

Jézus bevezette a „jogtalanul szerzett vagyon” fogalmát.

„Ha azért a hamis mammonon hívek nem voltatok, ki bízná reátok az igazi kincset? (Lukács 16:11)

Azok az emberek, akik igazságtalanul megszerzett vagyonukhoz ragaszkodnak, nem számíthatnak szellemi áldásra. Ez egy letompított üzenet. Jézus jubileumra vonatkozó üzenetének lényege az volt, hogy az igazságtalanul szerzett vagyont szét kell osztani.

„Adjátok el, amitek van, és adjatok alamizsnát; szerezzetek magatoknak oly erszényeket, melyek meg nem avulnak, elfogyhatatlan kincset a mennyországban, ahol a tolvaj hozzá nem fér, sem a moly meg nem emészti.” (Lukács 12:33).

Jézus nem mondta meg, hogy mit ért igazságtalanul szerzett vagyonon, mert ezt már a Törvény és a próféták elmondták. Amikor Jézus hallgatói ezt a kifejezést hallották, ők tudták, hogy Jézus mire gondol. Ő olyan módon megszerzett vagyonra gondolt, ami

ellentétes a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokkal. A jogtalanul szerzett vagyon fő kategóriái a következők:

1. A Törvény által nem megengedett módon szerzett vagyon, jogtalanul szerzett vagyonnak számít.

„József is, ki az apostoloktól Barnabásnak neveztetett el (ami megmagyarázva annyi, mint Vigasztalás Fia), Lévíta, származása szerint ciprusi. Mivelhogy néki mezeje volt, eladván, a pénzt elhozza, és az apostolok lábainál leteszi.” (Ap.csel. 4:36-37).

Barnabás lévita volt és a lévíták nem voltak jogosultak, hogy Izraelben saját földdel rendelkezzenek (4 Mózes 26:62). Amikor Barnabás Jézusban hitre jutott, a föld illegális tulajdonjogát szem előtt tartva mérlegelnie kellett. Valószínűleg nem szolgáltathatta vissza jogos tulajdonának (3 Mózes 25:13), ezért eladta és a pénzt az apostoloknak adta, hogy osszák szét a szegények között.

2. Azok a földek és más vagyontárgyak, amiket valakitől eltulajdonítottak, azok jogtalanul szerzett vagyonnak minősülnek. A szó, ami a vagyontárgyakra az Ap.csel 2:45, 4:34 és az Ap.csel. 5:1-ben alkalmazva van az a „ktema” vagy „ktetor”. Ez nem az a szó, amit általában a vagyontárgyakra az Újszövetségben használnak (uparxis). Ezek a főnevek a „ktaomai” igéből származnak, ami „eltulajdonítást” vagy „hatalommal való visszaélés általi megszerzést” jelent. Ez olyan vagyonokra vonatkozik, amit nem vásárlással szereztek meg, hanem eltulajdonítva. A „ktema” olyan igazságtalanul megszerzett vagyonra vonatkozik, ami erkölcstelen módon került eltulajdonításra. Néhány vagyon, amit keresztyénné lételük után például Barnabás és Anániás által eladásra kerültek, erkölcstelenség jutalmaként kerültek eltulajdonításra.

3. Jogtalanul szerzett vagyonnak minősül a házak felvásárlása. A próféták beszéltek azok ellen, akik felvásárolták a házakat és a földeket.

„Jaj azoknak, akik a házhoz házat ragasztanak, és mezőt foglalnak a mezők-höz, míg egy helyecske sem marad, és csak ti magatok laktok itt e földön!” (Ézs. 5:8).

A modern világban népszerű dolog lakóházakba befektetni. Ez azonban megemeli a bérleti díjakat, ami nehezzé teszi a fiatalok számára egy ház megvásárlását. Házakba való befektetés meddő dolog. Nem növeli a gazdaság teljesítő-képességét. Azoknak az embereknek, akik megtakarításokkal rendelkeznek a nyugdíjas éveikre, hatékony tevékenységekbe kellene befektetniük a megtakarított pénzüket és nem lakóházakba.

4. Politikai hatalommal való összejátszás eredményeként megszerzett föld és ingatlan jogtalanul szerzett vagyonnak minősül. A politikai hatalommal rendelkező emberek gyakran olyan módon védték meg a pozíciójukat, hogy földet és

ingatlant adtak a támogatóiknak. Azok az emberek, akik Jézus idejében meggazdagodtak a vagyonukat a római politikai rendszerben elfoglalt helyük alapján szerezték. Ez jogtalanul szerzett vagyon volt. Amikor ezek az emberek elfogadták Jézust királyuknak, már nem tarthatták meg a földjüket és vagyonukat, ami Heródes királyhoz vagy Cézárhoz való hűségüket jelképezte, ezért eladták azokat. Minden bizonnyal elveszítették volna egyébként is a vagyonukat, ha az új elkötelezettségük nyilvánvalóvá válik.

5. A modern világban a kormányok - gazdasági szempontból - gyakran kizárólagos hatalmat adnak egy embercsoportnak. Lehetőséget adnak számukra, hogy óriási mértékben meggazdagodjanak, de ez jogtalanul szerzett vagyon.

6. A korlátolt felelősségű vállalkozásokra vonatkozó jogszabály lehetőséget ad a túlzott kockázatvállalására. Elkövetett hibájukból származó bukásuk esetén azonban nehéz helyzetbe hozzák és magukra hagyják a hitelezőiket, akik gyakran kis építési vállalkozók. Korlátolt felelősségű vállalkozásban megszerzett vagyon jogtalan vagyon.

7. Az árfolyamvesztéséből származó vagyon jogtalan vagyon, akár szélhámosok teszik azt, akár egy kormány.

„Mint lett paráznává a hív város! teljes volt jogossággal, igazság lakozott benne, és most gyilkosok! Ezüstöd salakká lett, tiszta borod vízzel elegyítve:” (Ézsaiás 1:21-22).

Azok, akik minőségrontás vagy pénzhígítás (infláció) révén gazdagodnak meg jogtalan vagyont szereznek meg maguknak.

A modern világban az emberek egy alantasabb módot találtak a vagyon-szerzésre kihasználva a valuta leértékelést. Sok ember gazdagodott meg ingatlanokba való befektetéssel, hogy hasznot húzzon a realizált árfolyamnyereségből, ami az ingatlanárak emelkedéséből származik. Ezek a nyereségek gyakran túlzottak az ingatlanok kifizetésére felvett szokásos kölcsönkamatokhoz képest. Nagy nyereség élhető el egy olyan tevékenység által, ami nagyon kevés eredményt hoz a gazdaság számára. A magas megtérülés az állandó inflációtól függ, amit a kormány árfolyam manipulációi okoznak. Az infláció által okozott realizált felhalmozott árfolyamnyereségben részesednek az árfolyam manipuláció megtévesztő tevékenységét végzők is. A kiemelt beruházások ingatlanjain realizált árfolyamnyereségből megszerzett vagyon jogtalan haszon.

8. Ha a Szent Szellem arra indít valakit, hogy segítse egy szomszédját a pénzügyi nehézségében kamatmentes kölcsön adásával, de ő elutasítja a pénzt, és az másnak kölcsön adásra kerül, valószínűleg jogtalan haszonná válik.

9. Ha a Szent Szellem arra indít valakit, hogy egy szomszédot a pénzügyi nehézségében az ingatlanának megvásárlása által segítsen, de ő elutasítja ezt a segítséget, az ingatlan, amihez ragaszkodik, valószínűleg jogtalan vagyonná válik.

10. Egy olyan vagyon megszerzése, amit emberek fizetéseképtelenségük esetére jelzálogként biztosítékként jelöltek meg kamatra adott kölcsön fizetéseképtelensége esetére, jogtalanul szerzett vagyonnak minősül. Ez könnyű módja a vagyonszerzésnek minden korban.

Helyreállítás

A Törvény által meghatározott eljárás mód a jogtalanul szerzett vagyonnal kapcsolatban annak a szétosztása. Ha ismert, hogy kitől tulajdonították el, akkor a négyszeres helyreállítás lenne az elvárt a 2 Mózés 22:1. szerint. Ha egy szokásos összejátszásról van szó, a megoldás egy rendkívül bőséges ajándék, különösen a kárvallott emberek számára. Zákeus egy példája az új hívőknek, aki visszaadja a jogtalanul szerzett vagyonát.

„Zákeus pedig előállván, monda az Úrnak: Uram, ímé minden vagyonomnak felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négy annyit adok helyébe.” (Lukács 19:8)

Szétosztotta a vagyonának felét és négyszeres összeget ígért annak kártérítésként, akit megkárosított. Zákeusnak nem volt szükség megkérdeznie Jézust, hogy mit tegyen. Jó zsidó léte, otthonos volt a Tóra - és azon belül is - a gazdasági életre vonatkozó útmutatások ismeretében. Amikor nyilvánvalóvá vált számára, hogy Jézus szerette őt, önkéntelenül elkezdte a gyakorlatban alkalmazni azt. Az ellopott összeg négyszeresét helyezte kilátásba kártérítésként. Nagylelkűen adott abból a pénzből, amit a szokásos összejátszás által szerzett meg.

A Jézus által elvárt ajándékozás nem egy különleges ajándék volt. Az értelmetlen lett volna. A vagyont azoknak a szomszédoknak és „egymásnak” kellett ajándékozni, akiknek segítségre volt szükségük, hogy talpra álljanak. Az ajándékozásnak úgy kellett történnie, hogy azzal a nehéz helyzetben lévő embereket segítsék talpra állni.

A diakónusi szolgálat az ilyen ajándékozás megkönnyítésére jött létre. A diakónusok olyan emberek voltak, akik jártasak voltak a saját házuk és életük irányításában. Sok ajándékozás az ő közreműködésükkel történt, mert ők és a házastársaik képesek voltak másokat arra tanítani, hogy hogyan vezessék jobban a háztartásaikat, hogy a jövőben ne kerüljenek bajba.

A jogtalanul szerzett vagyon megkülönböztetése

A jogtalan vagyon nem egy objektív kategória, ezért nem lehetett azt bírói ítélettel meghatározni. Nem lehet azt eldönteni más keresztyének vagy vének által sem. Egyedül a vagyont megszerzett személy van abban a helyzetben, aki el tudja dönteni,

hogy az jogtalanul szerzett vagyon vagy sem. Egy vén meg tudja magyarázni egy új keresztyén számára, hogy mit jelent az, de nekik kell dönteniük a saját vagyonuk jogosultságáról. Egyedül a vagyon tulajdonosa képes eldönteni, hogy a vagyonából mennyit szerzett jogtalanul. Ez személyes kérdés. Zákeus eldöntötte, hogy vagyonának felét jogtalanul szerezte, ezért elajándékozta azt. Hasonló módon, a vagyon tulajdonosának magának kell eldönteni, mit fognak tenni a jogtalanul megszerzett vagyonnal. Kérhetnek tanácsot keresztyén vezetőktől. Kérhetnek segítséget diakónusoktól, de a döntésük személyes döntés kell, hogy legyen, és nem kényszer.

A leginkább jogtalanul szerzett vagyon nyilvánvalóvá válik. Ha nem nyilvánvaló, akkor a Szent Szellemre tudunk hagyatkozni. Ő tudja meggyőzni az új keresztyéneket a jogtalanul szerzett vagyonukról és szükséges is, hogy a Szent Szellem győzze meg őket. Bízhatunk a Szent Szellemben, hogy megteszi ezt. Keresztyén vezetőknek nem kell beavatkozniuk az új keresztyének üzleti ügyeibe, hogy adják el vagyonukat, függetlenül attól, hogy az jogtalanul szerzett volt vagy sem. (Ananiás és Safira esetében valószínűleg az történt, hogy emberek gyakoroltak nyomást a vagyon eladására (Ap.csel 5:1-10).

Ez a tanítás nem a rendszeres bevételnek a gyülekezeti - vagy a politikai hatalom hatására történő újbóli elosztásáról szól.

A jogszerűtlenül megszerzett vagyon rendszerint felismerhető annak a módnak a megvizsgálása által, ahogyan azt megszerezték. A vagyon megszerzhető becsapás, lopás, manipuláció vagy becstelenség által. Jézus idejében gyakori volt a vagyon-szerzés a politikai és vallási vezetőkkel való összejátszás által. A probléma azóta sem változott, csak a forma más.

A Jubileum alkalmazása

Jézus egy új Jubileumot jelentett be, ami átalakítaná a gazdasági életet Galilea és Júdea falvaiban, ha az emberek elkezdik alkalmazni a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat. A legdrámaibb változás akkor következik be, amikor a gazdag emberek elkezdik elajándékozni a jogtalanul megszerzett vagyonukat. Ez a szegénység megszüntetését eredményezné, amit Mária előre megprófétált Jézus születésekor.

„Hatalmas dolgot cselekszik karjának ereje által, elszéleszti az ő szívük gondolatában felfuvalkodottakat. Hatalmasokat dönt le trónjaikról, és alázatosokat magasztalt fel. Éhezőket töltött be javakkal, és gazdagokat küldött el üresen.” (Lukács 1:51-53).

Ez egy ígéret volt, hogy Isten felemeli az alázatosokat és megelégti az éhező embereket jó dolgokkal Jézus szolgálata által. Ez történné meg, ha az emberek elkezdenék a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat betartani és odaajándékozni az igazságtalanul megszerzett vagyonukat, hogy kártérítést fizessenek azoknak, akiket a múltban megkárosítottak. Zákeus bemutatta, hogyan történhetne ez. Az Újszövetség nem jegyzi fel, hogy mi történt Galileában és Júdeában Jézus és az ő tanítványai tanításának eredményeként, mert a Jézus körül történt eseményekre koncentrál. Abból adódóan,

hogy az emberek királlyá akarták tenni őt, feltételezhető, hogy a hatás drámai volt, ahogyan azt Mária megpróbétálta. Néhány gazdag ember rájött, hogy egész vagyonát jogtalanul szerezte. Ha Jézus tanításának követését választották, akkor rá kellett ébredniük, hogy „megüresítsék” magukat, ahogyan a prófécia figyelmeztet, és a szomszédjaikkal és „egymással” is egy újfajta közösséget kell alkotniuk.

A korai gyülekezet Jézus feltámadása után a gyakorlatban alkalmazta a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat. Az emberek Barnabáshoz hasonlóan eladták jogtalanul megszerzett vagyonukat és odaadták azt a szükségben lévőknek.

„És jószágukat (vagyonukat) és marháikat (birtokaikat) eladogatták, és szétosztogatták azokat mindenkinek, amint kinek-kinek szüksége volt.” (Ap.csel. 2:45).

A gyülekezet ételt osztott és gondoskodott az özvegyekről, árvákról és másokról, akik szegények voltak.

„Támadt a görög zsidók közt panaszkodás a héberek ellen, hogy az ő közülük való özvegyasszonyok mellőztetnek a mindennapi szolgálásban (ételosztásban).” (Ap.csel. 6:1).

Pál erre alapozta az özvegyekről való gondoskodásról szóló tanítását (1 Timóteus 5:3-15).

A korai gyülekezet gondoskodott ruháról azok számára, akik szegények voltak.

Joppében volt egy Tábitának nevezett tanítvány (görögül: Dorcas), aki mindig jót tett és segítette a szegényeket. Az összes özvegyasszony hangoskodva körbefogta Pétert, és díszruhákat és más ruhákat mutogattak neki, amiket Dorcas készített. (Ap.csel. 9:36-39).

Egy nagy csoda történt, amikor Dorkás feltámadt a halálból. Ezt az eseményt feljegyezték, mert emlékeztet minket, hogy a keresztyének folyamatosan gondoskodnak a szükségben lévő emberekről, ahogyan azt a gazdasági életre vonatkozó útmutatások elvárták. Az indíttatás szeretetből történt, de az útmutatások a szeretet gyakorlása által nyertek formát.

A modern világ óriási jogtalanul megszerzett vagyont halmozott fel és ebben a keresztyének sem érintetlenek. Ha Isten népe komolyan veszi a gazdasági életre vonatkozó útmutatásokat és másoknak odaadva elosztja a jogtalanul megszerzett vagyont, akkor egy drámai Jubileum valósulna meg. A vagyon a gazdagoktól a szegényekhez áramolna. Néhány gazdag keresztyénnek rá kellene jönnie, hogy üresítse meg magát, így sok szegény ember helyzete megoldódna és a közösségek óriási módon megerősödneek.

Pál megerősítette ezt a Timóteusnak írt levelében.

„Azoknak, **akik gazdagok** e világon, mondd meg, hogy ne fuvalkodjanak fel, se ne reménykedjenek a bizonytalan gazdagságban, hanem az élő Istenben, aki bőségesen megad nékiünk mindent a mi tápláltságunkra; hogy **jót tegyenek, legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, legyenek szíves adakozók, közlők, Kincset gyűjtven magoknak jó alapul a jövőre, hogy elnyerjék az örök életet.**” (1 Timóteus 6:17-19).

Ha a keresztyének alkalmaznák a Jézus által megparancsolt Jubileumot, amit Pál is megerősített, egy meglepő gazdasági átalakulás valósulna meg.

Egyenlőség

Isten célja az egyenlőség. Józsué egyenlő mértékben osztotta el a földet a családok között.

„És sorsot vet nékik Józsué Silóban az Úr előtt, és elosztja ott Józsué a földet Izráel fiai között az ő osztályrészeik szerint.” (Józsué 18:10).

A lévíták esetében volt egy módszer, ami biztosította, hogy az egyenlőség fennmaradjon az elosztásban.

Amikor az Izraeliták a mannát gyűjtötték, néhányan többet gyűjtöttek, mint mások, de mindenki annyit kapott amennyire szüksége volt.

„És akképpen cselekednek az Izráel fiai és szednek ki többet, ki kevesebbet. Azután megméri ómerrel, és **annak aki többet szedett, nem volt fölöslege, és annak, aki kevesebbet szedett, nem volt fogyatkozása: ki-ki annyit szedett, amennyit megehetnek.**” (2 Mózés 16:17-18).

Mindenki annyit kapott, amennyire szüksége volt. Pál megtartotta ezt az egyenlőségre vonatkozó gyakorlatot az Újszövetségi leveleiben is.

„Mert **nem úgy, hogy másoknak könnyebbségük, néktek pedig nyomorúságtok legyen, hanem egyenlőség szerint ...**” (2 Korintus 8:13).

Ez egy radikális látás volt. Pál komolyan bátorított az adakozásra és az erőforrás elosztásra, hogy a gazdasági élet útmutatásai szerint létrejöjjön az egyenlőség. Messze vagyunk Pál látásától, mert nem értettük meg, hogy a gazdagság (vagyon) megosztása egy természetes válasz kellene, hogy legyen Jézusnak a kereszten bekövetkezett halálára.

Jézus megerősítette az egyenlőség fontosságát a szőlőmunkásokról szóló példázatában.

Azok a munkások, akik délután öt óra körül voltak felfogadva mind egy dénárt kaptak. Ezért amikor azok kerültek sorra, akiket elsőként fogadtak fel, azt remélték, hogy ők többet fognak kapni, de mindegyikük egy dénárt kapott. Amikor megkapták a fizetést, elkezdtek morgolódni a gazda ellen azok miatt, akiket csak az utolsó órában

fogadott fel. A következőt mondták: „egyenlővé tetted őket velünk, akik a munka terhét hordoztuk és szenvedtünk a nap melegétől” (Máté 20:1-16).

Ez a munkáltató megígérte, hogy „ami jogos” azt fizeti. A példázat az egyenlőség növelése irányába mutató cselekedet, ami igazságos (dikaios).

Jézus megoldást adott arra a problémára, amit az egyenlőtlen tőke-elosztás okozott.

Adjátok el a vagyonotokat és adjátok oda a szegényeknek. (Lukács 12:33)

A nagylelkű adakozás és erőforrás megosztás természetes kellene, hogy legyen a keresztyének között, különösen a vagyon megosztása. Azok, akik bőséges vagyonnal rendelkeznek adniuk kellene azoknak, akiknek nem sok van. Az eredmény egyenlőség lenne.

„E mostani időben a ti bőségetek pótolja amazoknak fogyatkozását; hogy amazoknak bősége is pótolhassa a ti fogyatkozásotokat, hogy így egyenlőség legyen;” (2 Kor 8:13-14).

Amikor a jogtalanul szerzett vagyon elosztásával segítünk az embereken, a diakónusok lennének az elosztó csatornák, hogy a vagyon azokhoz a szegény emberekhez áramoljon, akiknek képességük van rá, hogy felelős módon használják fel azt a nagyobb jövedelmezőség érdekében. Képezni kell őket a vagyon megőrzése és bölcs felhasználása érdekében. A szegények részére történő vagyon átadás és megosztás közelebb fogja vinni a világot az egyenlőséghez.

Az emberek szeretik az egyenlőséget, azonban kevesen tudják, hogy az megvalósítható. Robin Hood a gazdagok vagyonának elrablásával és a szegényeknek adásával próbálta megvalósítani azt. A modern kormányok kötelező érvényű adórendszert alkalmaznak a bevételeknek és a vagyonnak a gazdagoktól a szegényekhez áramoltatására. Ez feldühíti a gazdagokat és hagyják, hogy a szegények szegények maradjanak. Isten is egyenlőséget akar, azonban az Ő módszere az adakozás és erőforrás megosztás és a jogtalanul szerzett vagyon elajándékozása.

Isten terve az egyenlőség, azonban az Ő megoldása annyira különleges, hogy az nem igényel erőszakot vagy kényszert. Az Ő megoldása az egyenlőtleniségre a szeretet, a könyörület és a megtérés, ami rendbe hozza a dolgokat. Isten elvárja a jólétben élőkötől, hogy nagylelkűen adjanak azoknak, akik kemény nyomások alatt vannak. Elvárja azoktól az emberektől, akiknek jól megy az üzlet, hogy mutassák be a könyörületességüket azok felé, akiknek nem megy jól. A könyörület és a megosztás hozhatja létre az egyenlőséget.

Forrás: [http://kingwatch.co.nz/Christian Political Economy/jesus and economic life.htm](http://kingwatch.co.nz/Christian_Political_Economy/jesus_and_economic_life.htm)

IV. Szegényekről való gondoskodás

Fontos kérdés

A szegénység egy központi kérdés a keresztyénség számára. Ahhoz, hogy hitelesek legyünk a modern világ szemében, kell hogy legyenek javaslataink a szegénység orvoslására. Ebben a cikkben számos bibliai módszert fogok felvázolni a szegénységgel való foglalkozásra.

Nem a gazdagok a megoldás

A Szentírás a szegényekről való gondoskodás felelősségét nem a társadalom gazdag embereire helyezi. A gazdag embereket arra figyelmezteti, hogy ne a gazdagságukban bízzanak. Arra figyelmezteti őket, hogy a gazdagságuk egy szempillantás alatt semmivé válhat. Arra is figyelmezteti őket, hogy meghalhatnak, mielőtt élvezhetnék a gazdagságukat. A Biblia nagyon reálisan látja a dolgokat és nem várja el a gazdagoktól, hogy jót tegyenek a szegényekkel.

Ezen túl Jézus a gazdag emberek vállalkozásaitól sem várja el, hogy nagylelkűek legyenek. A modern megoldás a szegénységre, hogy megadóztatja a gazdagokat és a pénzüket a szegényeknek adja. Magától értetődőnek tűnik, hogy ez így történik. A gazdag emberek általában nem arról ismeretesek, hogy jó adakozók, ezért nem lehet elvárni tőlük, hogy önszántukból nagylelkűek legyenek. Kényszeríteni kell tehát őket arra, hogy nagylelkűek legyenek. Megadóztathatnánk még jobban a gazdagokat, és az így megszerzett pénz felhasználható lenne a szegények javára.

A probléma ilyenfajta elgondolásokkal az, hogy Jézus sosem kényszerítette az embereket arra, hogy jók legyenek. Sosem kényszerítette a gazdagokat, hogy nagylelkűek legyenek. A Biblia a szegényekért való felelősséget a keresztyénekre helyezi és nem a gazdagokra. Azok a keresztyének, akik a gazdagokat akarják megadóztatni, hogy áldásul legyenek a szegények számára, elhárítják magukról a felelősséget.

Személyes felelősség

Eléggé nyilvánvalónak tűnik, hogy az anyagi szükségseinkről való gondoskodás a személyes felelősségünk. Pál ezt elég egyértelműen kijelentette, amikor azt mondta, hogy azok, akik nem akarnak dolgozni, ne is egyenek.

„A mi Urunk Jézus Krisztus nevében pedig, rendeljük néktek, atyámfiai, hogy vonjátok el magatokat minden atyafitól, aki rendetlenül él, és nem ama utasítás szerint, amelyet mi tőlünk kapott. Magatok is tudjátok, mimódon kell minket követni; mert nem viseltük magunkat közöttetek rendetlenül. Sem ingyen kenyeret nem ettünk senkinél, hanem munkával és fáradsággal, éjjel-nappal dolgozva, hogy közületek senkinek se legyünk terhére. Mert amikor nálatok voltunk is, azt rendeltük néktek, hogy ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék.” (2 Thesszalonika 5:6-8,10).

Mindenkinek személyes felelőssége, hogy gondoskodjon a saját szükségleteiről. Néhány kultúrában ez növénytermesztést vagy vadászatot jelent az eledel biztosítása érdekében. A modern kultúrákban ez azt jelenti, hogy dolgozni kell, hogy elegendő pénzt keressünk mindarra, amire szükségünk van.

A személyes gondoskodás magában foglal elegendő megtakarítást is, hogy kezelni tudja azokat a vészhelyzeteket, amelyek időről időre bekövetkeznek. (Példabeszédek 21:20). Nem ismerjük a jövőt, de bizonyosak lehetünk abban, hogy lesznek váratlan helyzetek, ezért egy bölcs ember félretesz egy keveset, hogy felkészüljön ezekre a nem várt helyzetekre.

Különböző támogatási módszerekre csak akkor kerülhet sor, amikor néhány különleges körülmény megakadályoz egy személyt abban, hogy magáról gondoskodjon. Például betegség vagy rokkantság megakadályozhatnak egy személyt abban, hogy dolgozni tudjon. Ők másoktól fognak támogatást igényelni az alábbiakban leírt módszerek valamelyike szerint.

A családok

Az elsődleges felelősség a szegények támogatásáért a család körébe tartozik.

„Ha pedig valaki az övéiről és főképpen az ő háza népéről gondot nem visel: a hitet megtagadta, és rosszabb a hitetlennél.” (1 Tim 5:8).

A családoknak kell gondoskodni egymás pénzügyi támogatásáról. Az első eset, amikor valaki pénzügyi nehézségbe kerül, hogy a család többi tagja segítsen neki. A családtagok vannak a legjobb helyzetben, hogy segítsenek. Jól ismerik a személyt, ezért meg fogják érteni a helyzetét. A családtagok fogják leggyorsabban felismerni, hogy kik azok, akik nem érdemlik meg a segítséget, mert lusták. A segítséget elfogadónak szintén lesz lehetősége a jövőben az anyagi segítségre, így a segítség hosszabb távon kölcsönös kell, hogy legyen.

A gondoskodási kötelezettség kiterjed a gyerekekre és az unokákra.

„Ha pedig valamely özvegyasszonynak gyermekei vagy unokái vannak, tanulják meg, hogy első sorban a maguk háza iránt legyenek istenfélők, és adják meg szüleiknek a viszont tartozást; mert ez szép és kedves dolog Isten előtt.” (1 Timóteus 5:4).

Ez eltér a modern gondolkozástól, ahol az államtól várják el, hogy gondoskodjon az idősekről. A bibliai alapelv az, hogy a gyerekeknek és az unokáknak kell gondot viselni az idősekről.

Egy családon belül az anyagi bőségnek a különböző generációk közötti hagyományos módon történő továbbadása nagyon hatékony volt. A szülők gondoskodtak a gyerekekről, amikor fiatalok voltak és a gyerekek gondoskodtak a szüleikről, amikor ők

megöregedtek. Ez jól működött, mert a szülők akkor rendelkeztek a legnagyobb keresettel, amikor a gyerekeik továbbtanulásának drága költségeit finanszírozni kellett. A gyerekek pedig akkor rendelkeznek a legnagyobb keresettel, amikor a szüleik megöregszenek és rájuk vannak szorulva.

A modern jóléti társadalom - a következmények végiggondolásának hiányában - problémákat idézett elő a vagyonnak generációk közötti átcsoportosításával. Ezek a változások lerombolták azokat a kötelékeket, amik a tágabb értelemben vett családot összetartották. A szülők a továbbiakban nem gondoskodnak a tizenéves gyerekeikről, így kevesebb befolyással rendelkeznek az életükre, csak ha valóban nagy szükségben vannak. Gyakran a tágabb értelemben vett családok nem is ismerik jól egymást, ezért nincsenek is abban a helyzetben, hogy támogassák egymást. Ha a keresztyén közösség helyreáll, mint család, gazdasági támogatást nyújthatnak egymásnak a szükség idején. Isten az atyáknak adta a családjaikról való gondoskodás felelősségét és ahol az atyának vagy a családjának nem sikerül megoldani a gondoskodás kérdését, ott a gyülekezet felelőssége, hogy szembenézzon a szükséggel. Amikor az állam felvállalta a gondoskodás felelősségét, ezzel levette a felelősséget az apákról és az apák így elveszítették a tekintélyüket a családon belül. Ez meggyengíti a családok életét, és a boldogulás egész problémaköre még rosszabb helyzetbe kerül.

A gyülekezet

Abban az esetben, ha a családok nem képesek a szükséges segítségről gondoskodni, a gyülekezetnek kell közbelépni. A szegényekről való gondoskodás minden keresztyén felelősségébe beletartozik.

„Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az ő életét adta érettünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért. Akinek pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van, és elzárja attól az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete?” (1 János 3:16-17).

Ezek a versek valóban nagy kihívást jelentenek a keresztyének számára. Tudjuk, hogy Jézus letette az életét értünk. Nekünk is készeknek kellene lenni, hogy letegyük az életünket másokért az anyagi javaink megosztásán keresztül. Ez a legjobb módja annak, hogy Krisztus Teste egymás között megossza magát.

Egyenlőség

A legtöbb ember érzékeli, hogy a nagy különbség a bevételben vagy a gazdagságban nem jó. Ezt a Biblia is megerősíti. Isten célja az 'egyenlőség'.

„Mert nem úgy, hogy másoknak könnyebbségük, néktek pedig nyomorúságtok legyen, hanem egyenlőség szerint; e mostani időben a ti bőségetek pótolja amazoknak fogyasztását, hogy amazoknak bősége is pótolhassa a ti fogyasztásokat, hogy így egyenlőség legyen;” (2 Kor. 8:13-14).

A cél ugyanaz, mint a szocializmusban, de a megvalósítás módja teljesen más. A szocializmus kötelező adókat használ arra, hogy a gazdagok bevételeit és gazdagságát a szegényekhez átirányítsa. Ez ingerli a gazdagokat és ezért magukra hagyják a valóban szegényeket.

Isten is egyenlőséget akar, de az Ő módszere az anyagi javak megosztása egymás között. Az egész írás témája nem egy kötelező újraelosztásról szól, hanem a nagylelkűségről és erőforrások megosztásáról.

„Mert, bizonyosság vagyok rá, erejük szerint, sőt erejük felett is adakoznak, Sok könnyörgéssel kérvén minket, hogy a szentek iránt való szolgálat jótéteményébe és közösségébe fogadjuk be őket. És nem amiképpen reméltük, hanem önmagukat adták először az Úrnak, és nekünk is az Isten akaratából.” (2 Korintus 8:3-5).

Pálnak egy radikális látása van. Hitt abban, hogy ha a keresztyének magukévá teszik és betartják ezt az elosztási elgondolást, az eredmény egyenlőség lesz. Mi túl távol vagyunk Pál látásától, mert meg sem értettük, hogy a bőségünk elosztása egy természetes válasz Jézusnak a kereszten bekövetkezett halálára. A nagylelkű megosztás egy természetes dolog kellene, hogy legyen a keresztyének között.

A javaink megosztása önkéntes

A szegényekről való gondoskodásnak mindig önkéntesnek kell lenni. Isten nem kényszerít senkit, hogy jót cselekedjen, ezért az adakozásnak mindig szabad döntésnek kell alapulni.

A keresztyén szeretet létrehozott egy radikális változást a vagyonnal kapcsolatos magatartásban. A meglévő dolgok élvezése helyett, egy Istentől való ajándéknak tekintették, hogy az a gyülekezet szegényeinek szükségére legyen felhasználva.

„A hívők sokaságának pedig szíve-lelke egy volt; és senki semmi marháját nem mondta magáénak, hanem nekik mindenük közös volt. És az apostolok nagy erővel tesznek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról; és nagy kegyelem volt mindnyájukon. Mert szűkölködő sem volt ő közöttük senki;...” (Apcsel 4:32-34).

Keresztyének, mint pld. Barnabás úgy reagált az evangéliumra, hogy eladta mezejét és odaadta annak árát azoknak, akik szükségben voltak (Apcsel. 4:36-37). Ez nem volt kötelező, az egész adakozás önkéntes volt.

Jól ismerjük Ananiás és Szafira történetét, de elfelejtkezünk a lényegről. Az a történet az Istennek való hazudás veszélyét mutatja be, de még fontosabb bemutatni azt, hogy az adakozás és a vagyon megosztása mindig önkéntes. Péter szavai hangsúlyosak.

„Anániás, miért foglalta el a Sátán a te szívedet, hogy megcsald a Szent Lelket, és a mezőnek árából félre tégy? Nemde megmaradva néked maradt volna meg, és eladva a te hatalmadban volt? Miért hogy ezt a dolgot cselekedted szívedben? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek?” (Apcsel. 5:3-4).

Péter azt hangsúlyozza, hogy Anániás mezeje az övé volt, mielőtt azt eladta volna és az övé maradt annak az ára azt követően is miután eladta azt. Neki nem volt kötelező bármit is adnia. Megtarthatta volna magának a mező teljes eladási árát anélkül, hogy bárki elítélte volna ezért.

A keresztyén megosztásnak mindig szabad reagálásnak kell lenni Jézus szeretetére. Az indíttatásnak részvétből és nem kötelezettségből kell történnie. A megosztás (adakozás) mindig önkéntes kell, hogy legyen. A szeretetnek kell motiválni azt, és sosem kényszer alatt vagy kötelezettségből. Igényt támasztani valami megosztására mindig elfogadhatatlan. A jótékonykodás egy kiváltság/előjog és nem törvény.

Látható tanú

A megosztás fontos, mert az evangéliumot láthatóvá teszi. Jézus megígérte, hogy ha mi szeretjük egymást, akkor az emberek vágni fognak Őrá.

„Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” (János 13:34-35).

„És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok.” (János 12:32).

A világban lévő emberek fel vannak jogosítva arra, hogy egy olyan Egyházat lássanak, aminek a tagjai szeretik egymást. A probléma az, hogy a szeretetet nem könnyű meglátni. A megbocsátás és bátorítás gyakran nem látható azok számára, akik a gyülekezetten kívül vannak.

A legjobb mód a keresztyének számára, hogy láthatóvá tegyék a szeretetüket, a vagyontárgyaik megosztása. A világban, ahol a gazdagság és a szegénység természetes dolgok, egy gyülekezet „szükség nélküli emberekkel” Jézus szeretetének nagyon jól látható bizonyossága lesz.

Egy megosztást gyakorló gyülekezet óriási bizonyosság lenne a közvetlen közelében élő emberek számára. A keresztyénség nemcsak egy személyes kapcsolat Jézussal. Az ő kereszten történt halála lerombolta a bűn korlátait is, ami elválasztott bennünket más emberektől. Az Ő embereinek be kell mutatni az Őbenne helyreállt kapcsolatokat. A szeretetre éhes világban, a legjobb tanúskodás nem az lehet, ha egy hívő azt mondja: „Jézus szeret téged”, hanem ha a keresztyének egy csoportja önként megosztja veled a vagyonát.

Egyszerű életmód

Ha a gyülekezetek tagjai elkezdenék komolyan venni a vagyontárgyaik megosztását, egy egyszerű életmód kezdene nyilvánvalóvá válni. Az embereknek még mindig lennének saját vagyontárgyaik és birtokaik, de a magatartásuk teljesen más lenne. Nem

azért fognak egyszerű életmódot választani, mert a vagyon egy gonosz dolog, hanem azért mert az már közömbös számukra. A keresztyéneknek arra kell összpontosítaniuk figyelmüket, hogy Isten mit cselekszik, és már ne olyan dolgok iránt érdeklődjenek, ami a világot lefoglalja.

Ha a Szent Szellem valóban erőteljesen mozdulna, nem veszélyes dolog lenne a keresztyéneknek azzal foglalkozniuk, hogy a házukat vagy a jachtjukat egy újra és nagyobbra cseréljék le? Ha az Úr „meg nem rövidíti azoknak a napoknak a számát” az „adás-vételi gyógy-terápia” meglehetősen unalmasnak fog tűnni. Ha óriási öröm van a szomszédságunkban, mert bénák és nyomorékok állnak helyre, kik álmodoznának az autójuknak újra cseréléséről? Egy gyülekezet tagjai jobban be tudnak kapcsolódni a Szent Szellem munkájába, ha nem pazarolnak időt egyre több saját dolog megszerzésére.

A megosztás azt jelenti, hogy a keresztyének - kevesebb vagyontárgyat birtokolva - jobban élhetnek, mint a társadalom többi része. Következésképpen lehetőségük lesz arra, hogy kevesebb időt töltsenek pénzkereső munkával és többet munkálkodjanak az Úrért. Ha nekik arra van elhívásuk, hogy dolgozzanak, akkor többet fognak tudni adni önként a szükségben lévő emberek támogatására. A megosztás forrásokat fog felszabadítani Isten munkájára. Ha Isten emberei megtanulnak egyszerűen élni, és megosztani azt, amijük van, szükség lesz a diakónusok szolgálatára, hogy a felesleget szétosszák a szegény emberek szükségének betöltésére.

Diakónusok

A diakónusok a gyülekezetnek azon tagjai, akik élvezik a gyülekezet bizalmát és a vezetők által a szegényekről való gondoskodásra vannak szolgálatba állítva. Az Újszövetségben a diakónusok a gyülekezet „szociális jólét keze”. Az első diakónusok szolgálatba állításáról az Ap.csel 6 számol be. Keresztyén férfiak, mint pld. Barnabás, amikor szolgálatra kaptak elhívást, eladták vagyontárgyaikat és „a pénzt elhozva az apostolok lába elé rakták”. A tizenkettő arra használta fel a pénzt, hogy gondoskodjon azokról, akik szükségben vannak.

Amikor a tanítványok száma megnövekedett, néhány görög zsidó panaszkodott, hogy az özvegyeiket lenézték az étel napi elosztásánál. Ezért a tizenkettő egybegyűjtötte az összes tanítványt és azt mondták nekik:

„Annak okáért a tizenkettő egybegyűjtván a tanítványok sokaságát, mondának: Nem helyes, hogy mi az Isten igéjét elhagyjuk és az asztalok körül szolgáljunk. Válasszatok azért, atyámfiaink, ti közületek hét férfiút, kiknek jó bizonyosságuk van, kik Szent Lélekkel és bölcsességgel teljesek, kiket erre a foglalatosságra beállítsunk. Mi pedig foglalatosságunk maradunk a könyörgésben és az igehirdetés szolgálatában.” (Ap.csel. 6:2-4).

Ez a javaslat tetszett az egész sokaságnak és kijelöltek hét Szent Szellemmel teljes embert. Ezeket a férfiakat az apostolok elé állították, akik rátették a kezüket és beállították őket a szolgálatba. Ennek eredményeként Isten beszéde kiáradt és Jeruzsálemben gyorsan szaporodott a tanítványok száma.

A diakónusok voltak felelősek a gyülekezetben az Úrvacsora osztásért. Ők gondoskodtak a szegények és a betegek szükségéről. Ezekkel a cselekedeteikkel a „Jó Szamaritánus” példázatát töltötték be. Amikor bajban lévő személyt találtak, akcióba léptek, hogy megoldják a pillanatnyi szükségét. Azt követően igyekeztek végleges megoldást találni, felelősséget vállalva a költségeikért. Ez jó példa a diakónus szolgálatára.

A diakónusok minősítése

A diakónusok kiválasztására vonatkozó minősítő szempontok az 1 Timóteus 3:8-13-ban vannak felsorolva. Ezek fontosak a munkájuk természetére szempontjából.

1. Egy diakónusnak olyan személynek kell lenni, aki nem törekszik tisztességtelen nyereségre, mert felelős a gyülekezet pénzéért. A diakónusoknak megbízhatónak kell lenniük. Kipróbáltaknak kell lenniük, hogy képesek legyenek a pénzt bölcsen és felelősségteljesen kezelni.
2. Másodszor, egy diakónusnak képesnek kell lenni jól irányítani a saját házáat. Ha valaki nem képes a saját házáat jól irányítani, akkor nem lesz képes a gyülekezet pénzügyeit sem jól kezelni. A véneknek saját szemükkel meg kell győződnie arról, hogy egy személy háztartása jól működik-e, hogy egyértelmű legyen, hogy képes a diakónus munkáját ellátni. Azon túl van egy másik ok is, ami miatt a háztartás jó irányítása fontos. A diakónusoknak tanítói szerepük is van. Ők nem csupán pénzt adnak a szegény embereknek, hanem meg is tanítják őket arra, hogyan vezessék jobban a háztartásukat úgy, hogy a jövőben segítség nélkül tudják igazgatni a saját háztartásukat. Egy diakónus nem tudja ezt megtenni, csak ha ezt a képességet megszerezte a saját háza igazgatásában. Ez azt jelenti, hogy a pénzügyi segítség mindig csak rövid időre és egy szükség-helyzetre vonatkozik.
3. Egy diakónusnak világos ismeretekkel kell rendelkeznie a hitbeli igazságokról is. Ez azért szükséges, mert van egy evangélista szolgálata is. Az evangélium mindig egy személy teljességére irányul. Ha egy személy éhes, akkor annak nem érdemes az evangéliumot hirdetni, a jóllakatása nélkül. Másrészt, egy éhes személy megetetésével nem érjük el a kívánt célt, ha nem kezdünk valamit a szellemi szükségével. A diakónusoknak a szegények felé egy mindenre kiterjedő szolgálatuk van. Amikor ételt és ruhát osztanak, akkor az evangéliumot is hirdetni fogják. Ezért kell alapos ismeretekkel rendelkezniük a hitről. Néhány evangélista diakónusként kezdi szolgálatát. Filep és István mindketten diakónusként kezdték a szolgálatukat és azt követően léptek tovább egy sikeres evangélista szolgálatba.
4. Az emberekkel való bánni tudás képessége fontosabb, mint a pénzügyi és az adminisztrációs ismeretek. A korai gyülekezetben olyan diakónusokat választottak, akik jártassággal rendelkeztek az emberekkel való foglalkozásban.
5. A diakónusoknak Szent Szellemmel telteknek kellett lenniük. (Ap.csel. 6:2-4). Szükségük van megkülönböztetési képességre és bölcsességre is, amit csak a Szent Szellem tud megadni. Személyes kapcsolatban kell lenniük azokkal, akiket segítenek, így gyorsan ki tudják szűrni a haszonlesőket. Pénzt csak a valóban szükségben lévőknek kell adni.

Női diakónusok

Manapság nők is betöltenek diakónus szolgálatot. Szolgáló nőket két esetben említ az Újszövetség. Főbét a Kenkhreai Gyülekezet szolgálójaként említi Pál a Róma 16:1-ben. Az 1 Timóteus 3:11-ben említett asszonyok is valószínűleg szolgáló nők.

A diakónus szolgálatban a feleség nagyon jó segítőtársa lehet férjének. A férj a férfiak felé a felesége pedig asszonyok felé szolgálhat. A diakónus feleség taníthatja a feleségeket, hogy bölcs háziasszonyok legyenek az otthonaikban.

Özvegyek is gyakorolhatják ezt a szolgálatot. Ők felelősséget hordozhatnak a gyülekezetben lévő más özvegyekről való gondoskodásért. Ahol a gyülekezet üldözés alatt áll, ez nagyon fontos szolgálat lehet, amikor sok özvegy és bebörtönzött férjjel rendelkező asszony van.

Az asszonyok különösen hasznosak olyan helyzetekben, ahol személyes gondoskodásra van szükség. A női viselkedésmód érzékeny a személyes szükségek betöltésére és a gondoskodásra. Az asszonyok bizonyos területeken ügyesebbek a férfiaknál. Fel kellene szabadítani a nőket erre a szolgálatra.

(Fordító megjegyzése: a diakónusok a gyülekezetvezetők által felhatalmazott, a *vezetők munkáját tehermentesítő, bölcsességet igénylő* felelős szolgálók. A szerző által hivatkozott minősítő szempontokat tartalmazó igeszakaszban - konkrétan 1 Timóteus 3:12-ben - szerepel az is, hogy „a diakónusok egy feleségű férfiak legyenek”! A diakónus szó jelentése egyébként: *szolgáló*. Nem diakónusi felelősséggel és felhatalmazással nők is széles területen *szolgálhatnak* a gyülekezetekben, mint ahogyan *szolgáló* nőkről a szerző által fent említett igék is beszámolnak. Tudjuk, hogy valóban vannak nagyon ügyes asszonyok, az ige azonban ezt az útmutatást adja nekünk - az Úr bizonyára tudja, hogy miért.)

Gondoskodási módszerek

A keresztyének három fő módszert használva tudnak segíteni a szegényeken.

1. Napi ételosztás

Válság idején és a szegény országokban a diakónusok tudják megszervezni az ételosztást a szegények számára. Például, az apostolok szerveztek egy „napi ételosztást” Jeruzsálemben (Ap.csel. 6:2).

A rendszeres ételosztás többségének nem szükségszerűen normál időben kell történnie. A gondoskodás súlypontja el fog mozdulni az özvegyek és azok felé, akik nehézségekbe kerültek. Néhány gyakorlati alapelv körvonalazva van ezzel a munkával kapcsolatban Pálnak Timóteushoz írt levelében. Törekedni kell arra, hogy a valóban szükségben lévőkre összpontosítsunk.

„Az özvegyasszonyokat, akik valóban özvegyek, tiszteld” (1 Timóteus 5:3).

Csak azokat segítsük, akik valóban szükségben vannak.

1. Azok a szegény emberek, akik nem hajlandók dolgozni, ne kapjanak segítséget (2 Thesszalónika 5:10).
2. A családos emberek először a családjuknál keressenek segítséget. Csak akkor forduljanak a gyülekezethez, ha a családjuk képtelen segíteni rajtuk. (1 Tim 5:4).
3. A segítséget kapott szegény embereknek segíteniük kell a gyülekezetet oda-szánva magukat az imára (1 Tim 5:5).
4. Azokat, akik a kívánságaiknak élnek nem kell segíteni. (1 Tim 5:6).
5. Fiatal özvegyek inkább házasodjanak meg, minthogy hosszabb ideig a gyülekezetet terheljék (1 Tim 5:11-15). Néhányan ezek közül mártírok özvegyei lehetnek.

A gyülekezetnek a szegények segítésére irányuló törekvéseit illetően öt alapelv körvonalazható:

1. Az erőfeszítéseket azokra kell koncentrálni, akik komoly szükségben vannak.
2. A gondoskodás normál esetben csak rövid ideig tartson. Bátorítani kell az embereket, hogy tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy képessé váljanak saját maguk ellátására.
3. A legnagyobb figyelmet azokra az idősebb özvegyekre kell fordítani, akik képtelenek gondoskodni magukról.
4. A gyülekezet mindig az utolsó remény legyen azok számára, akik segítséget keresnek.
5. A gondoskodásnak erős személyes kapcsolatokra épülve kell megtörténni. Minden szegények támogatására irányuló törekvés helyi szinten kell, hogy történjen, ahol ismerik az emberek egymást.

2. Kamatmentes kölcsönök

A második fő módszer a szegények megsegítésére egy kamatmentes kölcsön. Amikor személyek átmeneti nehézségbe kerülnek, gyakran egy újrakezdési segítséget kérnek. Igényelhetnek pénzt továbbképzésre vagy egy szükséges tőkét, hogy elindítsanak egy

vállalkozást. A megoldás bizonyos összeg kölcsönzése. Isten embereinek nagylelkűeknek kell lenni a szükségben lévők felé.

„Ha mégis szegénnyé lesz valaki a te atyádfiai közül valamelyikben a te kapuid közül a te földeden, amelyet az Úr, a te Istened ád néked: ne keményítsd meg a te szívedet, be se zárad kezdet a te szegény atyádfia előtt; Hanem örömet nyisd meg a te kezdet néki, és örömet adj kölcsön néki, amennyi elég az ő szükségére, ami nélkül szűkölködik. Vigyázz magadra, hogy ne legyen a te szívedben valami istentelenség, mondván: Közelget a hetedik esztendő, az elengedésnek esztendeje; és elfordítsd szemedet a te szegény atyádfiától, hogy ne adj néki; mert ő ellened kiált az Úrhoz, és bűn lesz benned. Bizonyára adj néki, és meg ne háborodjék azon a te szíved, mikor adsz néki; mert az ilyen dologért áld meg téged az Úr, a te Istened minden munkádban, és mindenben, amire kezdet veted. Mert a szegény nem fogy ki a földről, azért én parancsolom néked, mondván: Örömet nyisd meg kezdet a te szűkölködő és szegény atyádfiának a te földeden.” (5 Mózés 15:7-11).

Ez az igeszakasz tartalmazza a szegény emberek számára adandó kamatmentes kölcsönt. Több fontos alapelv van ezzel kapcsolatban, amit figyelembe kell venni.

1. Ne számolj fel kamatot egy szegény embernek a kölcsönre.

„A te atyádfiától ne végy kamatot: se pénznek kamatját, se eleségnek kamatját, se semmi egyébnek kamatját, amit kamatra szokás adni. Az idegentől vehetsz kamatot, de a te atyádfiától ne végy kamatot, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened mindenben, amire kinyújtod kezdet, azon a földön, amelyre bemész, hogy bírjad azt.” (5 Mózés 23:19-20).

A kölcsönadó elengedi a szokásos kamatot, amit akkor adnak, ha a pénzt a bankba tenné. Valójában ők lemondanak a kamatról.

2. A kölcsön hét éves futamidejű lenne (5 Mózés 15:9). Nem ismerjük a jövőt, ezért nem kötelezhetjük el magunkat tíz évnél hosszabb időre.

3. Ha a kölcsön nem kerül visszafizetésre a hetedik év végén törölni kell. (5 Mózés 15:1). Ez leveszi az adósság megmaradó részének terhét a kölcsönvevőről. A kölcsönnel kapnak egy bátorítást arra, hogy boldogulni tudjanak, ha azonban nem járnak szerencsével, az adósságuk megszüntetésre kerül. Ez az alapelv azt is jelenti, hogy az a személy, aki kölcsönt ad, készüljön fel rá, hogy elveszítheti a teljes kölcsönadott összeget. Ez olyan kockázat, amivel szembe kell nézni. Lehet, hogy csak a kamatot veszítik el, de megvan az esély rá, hogy sokat veszíthetnek. Fel kell, hogy legyenek készülve minden eshetőségre.

4. A kölcsönt gyakran egy családtagnak kellene biztosítani (3 Mózés 25:25). Ha a családban nincs senki, aki segíteni tudna, akkor a gyülekezetből nyújthat valaki kölcsönt.

5. Ha szegény embernek nem tud segíteni a családja és a gyülekezetben nem ismerik őt, kérhetnek tőle valami értékesebb zálogot. Ha a zálog olyasmi, amire szüksége van a mindennapokban, akkor vissza kell azt adni reggelig.

„Ha kölcsön adsz valamit a te felebarátodnak: ne menj be az ő házába, hogy magad végy zálogot tőle; Kívül állj meg, és az ember, akinek kölcsönt adsz, maga vigye ki hozzád az ő zálogát. Hogyha szegény ember az, ne feküdjél le az ő zálogával; Bizony add vissza néki azt a zálogot napnyugtakor, hogy az ő ruhájában feküdjék le, és áldjon téged. És igazságul lesz ez néked az Úr előtt, a te Istened előtt.” (5 Mózes 24:10-13).

Mindig jóindulatot és tiszteletet kell tanúsítanunk a szükségben lévők felé. Az a tény, hogy ő szegény, nem jogosít fel bennünket arra, hogy terheket rakjunk rá vagy megmondjuk neki, mit tegyen. (5 Mózes 24:10-13).

A probléma a jótékonykodással az, hogy az elfogadó függőséget és értéktelenséget érez az által. Egy kölcsönt adva valakinek mondd meg neki, hogy bizalommal vagy a jövőjét illetően. Mondd meg neki, hogy hiszel benne. Ez segíti a személy önbecsületének helyreállítását.

A kölcsön egy ösztönzést ad a személy számára, hogy újból saját lábára álljon. A legtöbb ember nem akarja, hogy adóssága legyen. Ők rendszerint keményen fognak dolgozni, hogy visszafizessék a kölcsönt.

A jóléti társadalmak kormányai által hozott intézkedések legrosszabb hatása a munkára és a sikerességre való ösztönzés. Az embereknek nem azért kell dolgozniuk, hogy segítsenek a szükségben lévőkön, mert a kormány fog gondoskodni azokról. Azok akik keményen dolgoznak és sikeresek lesznek, azokat keményen megadóztatják, hogy velük fizettessék meg a szociális juttatások költségeit. Nekik azonban hamarosan az lesz az érzésük, hogy nem érdemes keményen dolgozni, és ezért az egész gazdaságban lanyhulás következik be. A kamatmentes kölcsönök azonban élénkítően hatnak a gazdaságra.

A szegényeknek nyújtott kölcsön kiváló módszer az emberek megsegítésére a harmadik világ országaiban. A legnagyobb probléma a tőke hiánya. A helyi hitelezők gyakran túlzott mértékű kamatrátával terhelik meg az embereket, és emiatt rabszolgákká válnak egész életükre. Kamatmentes kölcsön biztosítása a legjobb módszer induló vállalkozások támogatására. Gyakran meglepően gyorsan képesek visszafizetni a kölcsönt. Egy hatékonyan működő üzlet pénzügyi segítséget fog jelenteni egy egész életre. Azok, akik sikeresek lesznek, azok képesek lesznek segíteni a családjukat. A kamatmentes kölcsön gyakran a legjobb módszer a szegényeken való segítségben.

3. Gyűjtögetés

A gyűjtögetés egy másik mód arra, hogy a keresztyének segíteni tudjanak a szegényeknek. Ez egy biblikus alapelv.

„Mikor learatod aratni valódat a te meződön, és kévét felejtesz a mezőn, ne térj vissza annak felvételére; a jövevényé, az árváé és az özvegyé legyen az, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened, kezeidnek minden munkájában. Ha olajfád termését lerázod, ne szedd le, ami még utánad marad; a jövevényé, árváé és az özvegyé legyen az. Ha szőlődöt megszeded, ne mezegezd le, ami utánad marad; a jövevényé, árváé és az özvegyé legyen az.” (5 Mózes 24:19-21).

„Mikor a ti földetek termését learatjátok, ne arasd le egészen a te meződnek szélét, és az elhullott gabonaféjeket fel ne szedd. Szőlődöt se mezegezd le, és elhullott szemeit se szedd fel szőlődnek, a szegénynek és a jövevénynek hagyd meg azokat. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.” (3 Mózes 19:9-10)

A földtulajdonosoktól elvárták, hogy a terményük egy részét hagyják ott, hogy a szegények gyűjtögetni tudjanak róla.

Ebben a megközelítésben érdekes az, hogy a szegény embereknek meglehetősen keményen meg kellett dolgozniuk azért, hogy segítséget kapjanak. A gyűjtögetés keményebb munka, mint maga az aratás, mert a termény nagy része már le van aratva. A gyűjtögetés kemény munkája a munkához való jó hozzáállást segíti. Ez szintén hozzájárul a gyűjtögető személy pozitív önértékeléséhez.

A vidéki gyűjtögetésről nincs tapasztalata azoknak, akik városi környezetben élnek, ezért a keresztyén üzletemberek számára kihívást jelent, hogy „modern gyűjtögetési módszereket” alakítsanak ki. Találni kell olyan módszereket, hogy valamiféle maradékot adjanak vagy tartalék kapacitást a szegények számára olyan módon, ami segít nekik abban, hogy boldoguljanak. Ez találékonyságot igényel tőlük, hogy hatékonyak legyenek.

A vállalkozóknak kutatniuk kellene azokat a lehetőségeket, hogyan tudnák alkalmazni a gyűjtögetési alapelveket a szegény emberek megsegítésére a vállalkozásuk keretében. Egy internet szolgáltató operátor biztosíthatna szabad hozzáférést az internethez munkakeresés céljából. Más üzletemberek gondoskodhatnának képzésről, hogyan tudnák kihasználni a gépeket és eszközöket az éjszaka folyamán. Üzletemberek adhatnának fölösleges gépeket vagy számítógépeket szegény emberek számára a vállalkozás elkezdéséhez.

4. Munkához jutás segítése

Néha egy szegény ember legnagyobb szüksége egy jól fizető munka. Keresztyének munkáltatókká válásukkal is tudják segíteni a szegényeket. Munkaadónak lenni költséges és sokkal kockázatosabb, mint munkavállalónak lenni. Ez az oka gyakran a munkanélküliségnek. Nincs elegendő ember, aki hajlandó lenne munkaadó lenni. A kormányok nem képesek munkahelyeket létrehozni. Egyedül a munkaadók képesek létrehozni munkahelyeket, ezért a legjobb megoldás a munkanélküliségre a több munkaadó.

A keresztyének tudnak segíteni a szegényeken, ha munkaadókká válnak. Nekik van bölcsességük Istentől és hitük, ezért jó helyzetben vannak, hogy elkezdenek egy üzleti vállalkozást. Ha már van üzleti vállalkozásuk, akkor kereshetik annak lehetőségét, hogyan alkalmazzanak további dolgozókat. Gyakran a legjobb dolog, amit a keresztyének megtehetnek, hogy segítenek a szegény embereknek is elkezdni egy vállalkozást, hogy lehetőséget biztosítsanak nekik is a foglalkoztatásra.

5. Tőke hozzájárulás

Fontos része a szegényekről való gondoskodásnak a „tőke javak” juttatása. Ez a nagyobb termelés irányába hat, ami növelné a bevételüket és jólétüket. Egy egyenletesebb tőke elosztás fontos lépés lenne a szegénység megszüntetésére. Mikeás próféta előre látott egy időt eljönni, amikor minden személy saját vagyonnal rendelkezne.

„És ki-ki nyugszik az ő szőlője alatt és fügefája alatt, és senki meg nem rettentí öket, mert a Seregek Urának szája szólott.” (Mikeás 4:4).

Ha mindenki rendelkezik valamennyi tőkével, akkor képesek lesznek biztosítani maguknak a legjobb körülményeket.

A piac nem fog egyenlő tőkéről gondoskodni, mert az abba az irányba ösztönöz, hogy a legsikeresebb vállalkozásoknak növekedjen a tőkéje. A piac normál működése azt eredményezi, hogy néhány ember, amikor jó döntéseket hoznak, tőke-felhalmozást végeznek, mások azonban ha hibát követnek el, elveszítik tőkéjüket vagy nehéz helyzetbe kerülnek.

Az Ószövetségi földtörvény úgy volt megalkotva, hogy fenntartsa a tőke egyenlőséget abban az időben, amikor a föld a fő tőkeforma volt. Ha valaki elszegényedett és eladta a földjét, a Jubileum alkalmából (50. év) kellett, hogy helyreállításra kerüljön. Ez biztosította azt, hogy a föld elosztása nagyjából egyenlő maradt.

Ha a keresztyének komolyan veszik a szegényekkel való foglalkozást, meg kell találniuk a módokat a tőkemegosztásra. A kamatmentes kölcsön az egyik módja a tőke átadásnak, de szükségünk lesz rá, hogy találjunk mást is, ami működik a modern világban.

Jákób és Lábán mindketten ravasz ‘üzletemberek’ voltak, ezért ők nem igazán jó követendő példák, azonban példát szolgáltatnak arra, hogyan tud egy személy hozzásegíteni egy másik személyt saját tőkéje megteremtéséhez. Amikor Jákób elment, hogy Lábánnal éljen, neki nem volt saját tulajdona - tőkéje. Lábán olyan módon juttatta Jákóbot tőkéhez, hogy a bérét a juhok ellésével fizette ki. Jákób ki tudta alakítani a saját nyáját, miközben nem hanyagolta el Lábán nyáját sem. Ez egy korai un ‘nyerő-nyerő’ helyzet volt.

A keresztyén vállalkozóknak törekedniük kellene rá, hogy hozzásegítsék néhány munkavállalójukat saját tőkéjük létrehozásához. A fizetés megosztása is egy lehetőség, de jobb lenne a munkavállalók szakértelmét tőkével kiegészíteni és segíteni őket abban, hogy elkezdhesék a saját üzleti vállalkozásukat.

Az üzletemberek úgy tekinthetnek magukra, mint ‘fordított értelemben vett apostolokra’, kiképezve szakképzett embereket és kiküldve őket, hogy elkezdjenek egy új üzleti vállalkozást. Ez pontosan ellentétes a világ szellemével, ami az új dolgokat mindig megpróbálja visszahozni a központ kontrollja alá.

6. Elszegődés szolgálatra

Az elszegődés szolgálatra megoldást csak valóban súlyos elszegényedés esetén célszerű alkalmazni. Néha egy személy pénzügyi problémája túlságosan súlyos ahhoz, hogy a kamatmentes kölcsön adása megoldást hozhatna. Ez többnyire olyan esetekben fordulhat elő, ahol egy személyt egy bűn elkövetése miatt vissza kell helyezni a jogaiba és nincs bizalom felé, hogy kölcsönt kapjon és családtag sincs, aki kezességet vállalna a kölcsönadó felé.

Az elszegényedett emberek elszegődnek szolgálatra (elkötelezik magukat) egy munkavállaló felé max. 7 évre a jövőbeni bérük előrehozott egyösszegű kifizetése ellenében. (Ford: valaki „eladja magát ‘rabszolgának’”)

„Hogyha eladja magát néked a te atyádfia, a zsidó férfi és zsidó asszony, és szolgál téged hat esztendeig: a hetedik esztendőben bocsássad őt szabadon mellőled.” (5 Mózes 15:12).

A kapott kölcsön futamideje a megelőlegezett összeg nagyságától és a személy teljesítőképességétől függ. Aki elkötelezte magát időközben nem lesz lehetősége munkaadót váltani vagy más városba elköltözni. A munkaadó elegendő pénzt adna neki élelemre és szükségszállásra, azonban a megmaradó részt visszatartja a kölcsön (megelőlegezett munkabér) visszafizetésére.

A munkáltatók nagy kockázatot vállalnak a kölcsön felvállalásával, mert nem ismerik az elszegődött munkavállaló teljesítőképességét. Végso soron megelőlegezhet több munkabért, mint amit a hét év alatt levonásba tud helyezni, különösen akkor, ha nagylelkű. Kockázatot jelent az is, ha az elszegődött munkavállaló esetleg megszökik. A munkaadótól elvárják, hogy jól bánjon az elszegődött munkavállalóval. Ha a munkaadó testi sérülést okoz egy elszegődött munkavállalónak, szabadon kell őt engedni, elengedve neki a hátralévő tartozást.

„Ha valaki az ő szolgájának szemét, vagy szolgálójának szemét úgy üti meg, hogy elpusztul, bocsássa azt szabadon az ő szeméért. Ha pedig szolgájának fogát, vagy szolgálójának fogát üti ki, bocsássa azt szabadon az ő fogáért.” (2 Mózes 21:26-27).

Amikor az elszegődött munkavállaló visszafizette a meghatározott teljes összeget el kell engedni őt. A munkaadónak nagyvonalúnak kell lenni a távozó szolgálóhoz („felszabadult ‘rabszolgához’”).

„És mikor szabadon bocsátod őt mellőled, ne bocsásd el őt üresen; Hanem terheld meg őt bőven a te juhaidból, a te szérűdről, és a te sajtódból; amivel megáldott téged az Úr, a te Istened, adj néki abból. És emlékezzél meg róla, hogy te is szolga voltál Egyiptom földén, és megszabadított téged az Úr, a te Istened; azért parancsolom én ma ezt néked. Ha pedig ezt mondja néked: Nem megyek el tőled, mert szeret téged és a te házadat, mivelhogy jól van néki te nálad dolga: Akkor vedd az árat, és fúrd a fülébe és az ajtóba; és legyen szolgálóaddá mindvégig; így cselekedjél szolgálóleányoddal is. Ne essék nehezedre, hogy szabadon bocsátod őt mellőled; (hiszen két annyi bérre valót szolgált néked hat éven át, mint a béres-munkás) és megáld téged az Úr, a te Istened mindenben, amit cselekszel.” (5 Mózés 15:13-18).

A munkaadói segítség lehetőséget ad egy munkavállaló számára egy új életben való elindulásra. A munkaadók lehetnek nagylelkűek, mert Isten áldásában részesülnek a segítségnyújtás ilyen módon való gyakorlásával.

7. Pártatlan igazságszolgáltatás biztosítása

Kulcsfontosságú szempont a szegényekről való gondoskodásban, hogy pártatlan igazságszolgáltatásban részesüljenek.

„A te szegényeknek igazságát el ne fordítsd az ő perében.” (2 Mózés 23:6).

A szegénység gyakran erőszakos emberek és vállalatok illegális tevékenységének a következménye. A szegény emberek gyakran nem rendelkeznek olyan forrásokkal, hogy harcba szállhatnának azok ellen, akik megtagadják tőlük a törvény előtti igazságszolgáltatást. Gyakran feladják, amikor szembekerülnek egy gazdag 'ellenféllel'. Az igazságszolgáltatási rendszer gyakran nem segíti őket, mert hajlamos 'kizárni' a szakmailag hozzá nem értőket.

A keresztyéneknek be kellene avatkozniuk minden esetben, amikor a szegények törvény-adta jogait „sárba tiporják”. Nekünk kellene elsőként lennünk, akik segítik a szegény embereket, hogy igazságos ítéletben részesüljenek. Keresztyén ügyvédeknek kellene felvállalni az ilyen eseteket, és magukra vállalniuk azokat az embereket, akik az emberek törvényben való járatlanságát kihasználva 'keresztülgyalogolnak' a szegényeken. Más keresztyének gondoskodhatnak ügyvédek törvényes pénzügyi támogatásáról, akik a szegényeket védik. Isten a szegények oldalán áll, ezért azok a keresztyén ügyvédek, akik a szegények érdekében munkálkodnak, Istennek szolgálnak.

Másrészt nem szabad, hogy elfogultak legyünk a szegény emberekkel szemben. Néhányan, akik a szegényekről gondoskodnak, a szegénységet a gazdagok elleni politikai akciókkal akarják megoldani. Ez azonban éppen olyan rossz, mint a szegényektől megtagadni az igazságszolgáltatást.

„Ne indulj a sokaság után a gonoszra, és peres ügyben ne vallj a sokasággal tartva, annak elfordítására. Szegénynek se kedvez az ő peres ügyében.” (2 Mózés 23:2-3).

Isten elvárja az igazságszolgáltatástól, hogy az pártatlan legyen. Az Ő igazságszolgáltatása nem kedvez sem a gazdagoknak, sem a szegényeknek. A hiteles igazságszolgáltatás mindig bünteti a törvénytörőket és jóindulatot tanúsít azok áldozatai iránt.

„Ne kövessetek el igazságtalanságot az ítéletben; ne nézd a szegénynek személyét, se a hatalmas személyét ne becsüld; igazságosan ítéld a te felebarátodnak.” (3 Mózses 19:15).

Fontos megérteni a könyörületesség és az igazságszolgáltatás közötti különbséget.

Következtetés

A modern világ egyik legnagyobb problémája a szegénység állandó jelenléte, amivel szembe kell nézni. A kormányok sok milliárd dollárt költenek különböző szociális ellátó rendszerekre, de az eredmény eléggé korlátozott. Dollár milliárdokat költenek külföldiek megsegítésére, de az nem nagy hatással van a harmadik világ szegénységi problémájának megoldására. A probléma valójában az, hogy az ‘emberi módszerek’ nem vezetnek eredményre. Isten világos bölcsességet és irányelveket adott a szegénységgel való foglalkozásra. Csak akkor fogjuk tudni megszüntetni a szegénységet a világban, amikor Isten módszerei szerint kezdünk el gondolkodni és cselekedni.

Forrás: http://kingwatch.co.nz/Church_Ministry/caring_poor.htm